

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

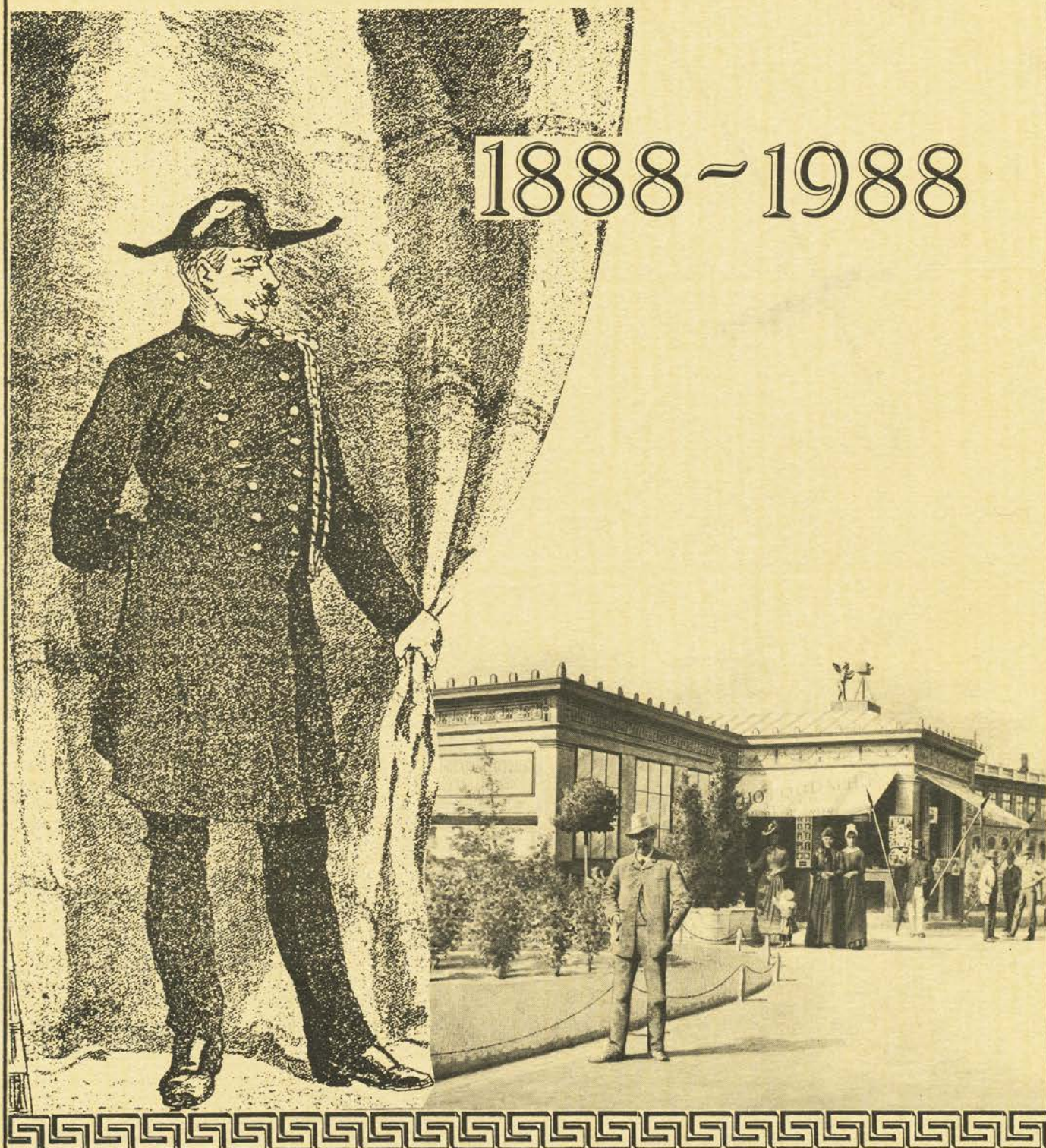
Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

OBJEKTIV

Nr. 42

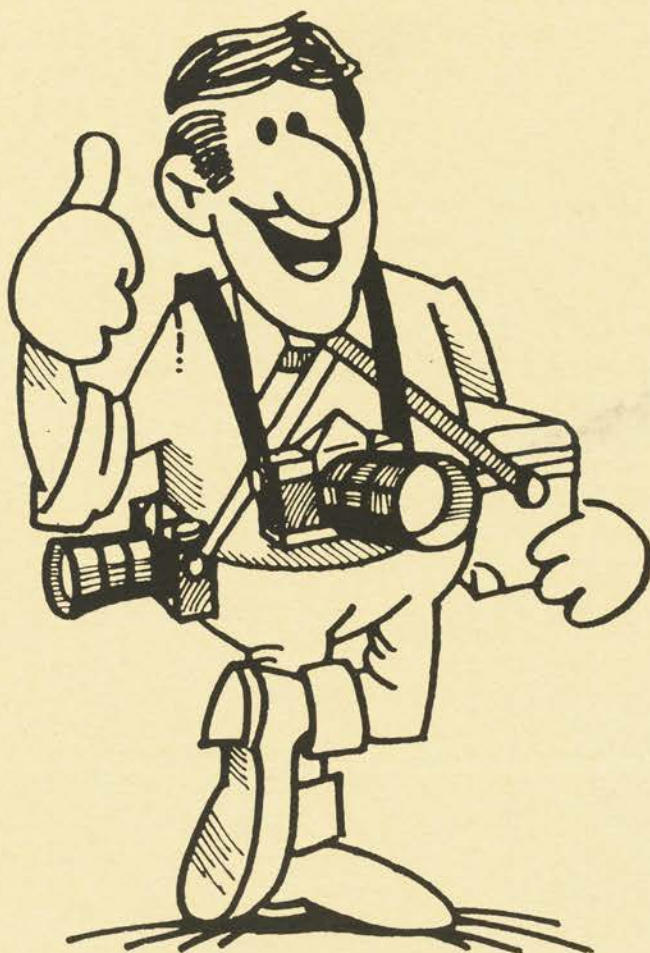
April 1988

1888 ~ 1988

HISTORIEN OM SOPHUS JUNCKER-JENSEN....

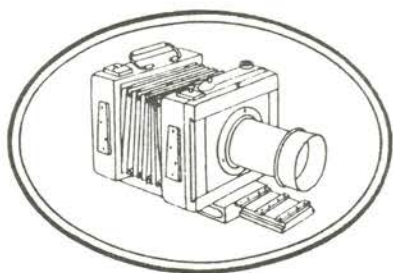
Dansk Fotohistorisk Selskab

DANSK KAMERA SERVICE
TAGENSVEJ 100

2200 KØBENHAVN N. · TELEFON 01 · 83 87 80

Omslag: Det fotografiske atelier - efter akvarel af kunstneren I.T. Hansen.

DANSK FOTOHISTORISK SELSKAB

STIFTET 1975

BESTYRELSESMEDLEMMER:

Formand: Niels Resdahl Jensen
Rygaards Alle 33A
2900 Hellerup.
01 62 09 62.

Næst-
formand: Niels-Ove Rolighed
Terpetvej 585
9830 Tårs.
08 96 15 41.

Redaktør: Flemming Berendt
Teglgaardsvej 649
3050 Humlebæk.
02 19 22 99.

Kasserer: Holger Duseberg
Sankelmarksgade 11
1676 København V.
01 22 84 68.

Bestyrel-
sesmedlem: Ole Knudsen
Skt. Jørgensvej 10
4000 Roskilde.
02 36 99 70.

Jylland: Jan Klinksgaard
Ved Skellet 30
6400 Sønderborg.
04 43 12 43.

D.F.S. MØDELOKALER:
ØSTERBRO MEDBORGERHUS.
ÅRHUSGADE 103. KØBEN-
HAVN Ø.
MØDETIDSPUNKT. KL. 19:30,
3. TORS DAG I MÅNEDEN.

Giro: 1 50 64 47

EN SOMMER AT MINDES.
HISTORIEN OM SOPHUS
JUNCKER-JENSEN.
FLEMMING ANHOLM.
FLEMMING BERENDT.

2

FOR 100 ÅR SIDEN
-EN BILLEDKAVALKADE.
PER ASK NIELSEN.

26

"DAGUERRE'S RIVAL"
HIPPOLYTE BAYARD.
FLEMMING BERENDT.

32

"STEREOSKOPKLUBBEN 1908".
ERICH KIRSCHNER.

43

STEREO 3-D.
PARIS 1857-1858 M.M.

44

"DIT OG DAT".
GENERALFORSAMLING.
MØDEREFERAT.
AUKTIONSLISTEN.

46

PÅ EKSKURSION TIL "TEK-
NISKA MUSEET" I MALMO.
FLEMMING ANHOLM.

50

BOGANMELDELSER:

KØBENHAVN FØR OG NU
- OG ALDRIG.

OPPE OG NEDE I KØBENHAVN
1908-1945.

KONGEHUSETS BOLIGER.

NYE SVENSKKE POCKETBØGER.

CAPTURED IN TIME 1919.

BYEN BAG REGNEN.

54

SPALTELUKKEREN.

69

Alle rettigheder forbeholdes. Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse af skriftet samt dele deraf er kun tilladt efter skriftlig tilladelse fra Dansk Fotohistorisk Selskab.
No part of this publication may be reproduced in any form, without prior permission in writing from the Copyright holder. Copyright D.F.S. all rights reserved under international Copyright Conventions ISBN 0107-6329 Denmark.

En sommer at mindes

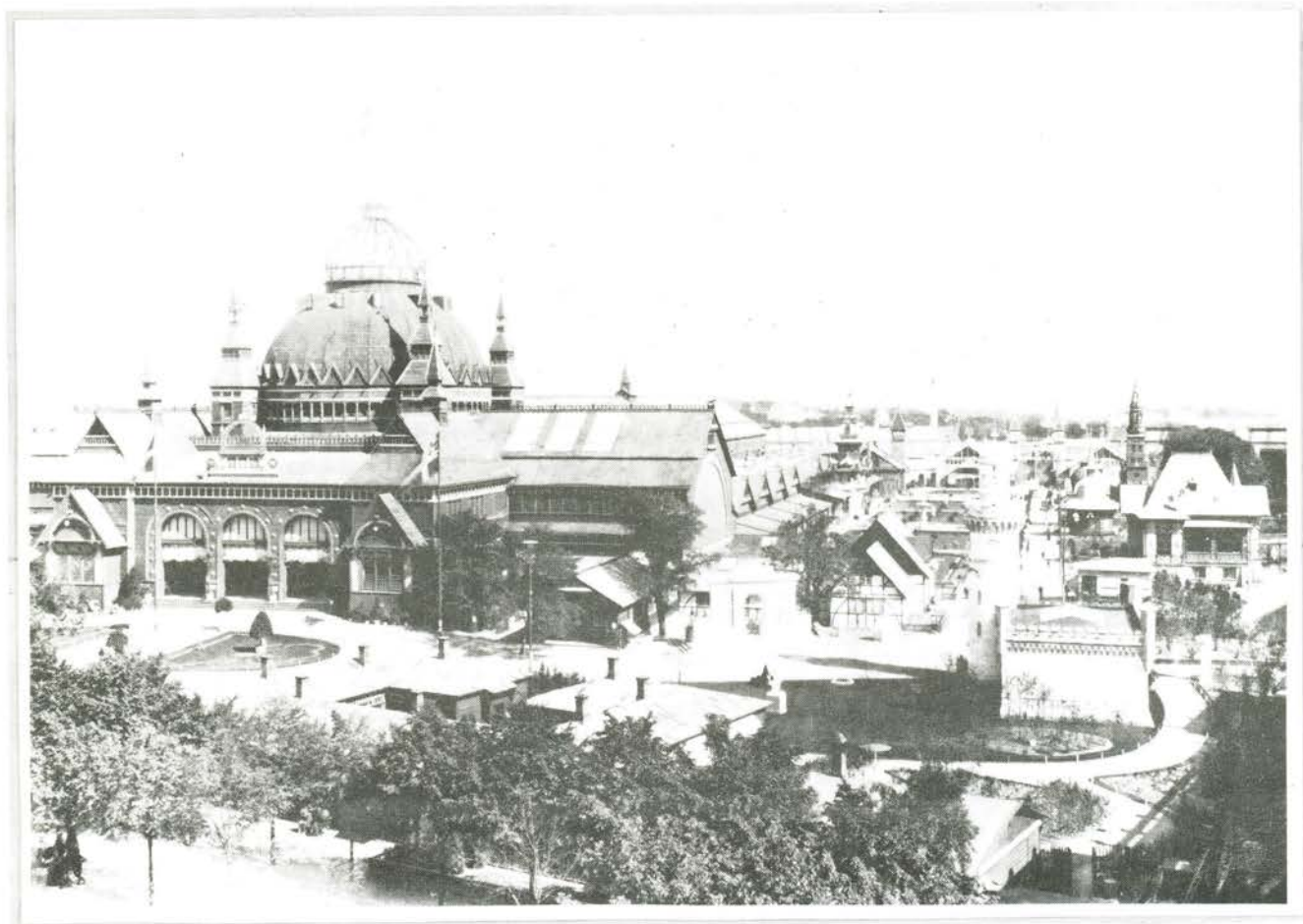
1888

FLEMMING ANHOLM

er et jubilæumsår!

Det er 400 år siden Christian Firtal, som elleve-årig, blev konge. Det er 200 år siden det såkaldte stavnsbånd blev ophævet og 100 år siden at KODAK indførte begrebet amatørfotografering, men også 100 år siden, at det amputerede Danmark gjorde en bemærkelsesværdig kraftanstrengelse ved at arrangere den største internationale udstilling, der nogensinde har været set i vort land. København havde kun godt 300.000 indbyggere. Landbrug, handel og håndværk var de væsentligste erhverv. Industrien var endnu i sin barndom, så det eneste virkelige eksporterhverv var landbruget, der havde et godt salg af smør og flæsk til England.

Den Nordiske Udstilling
i København 1888.

Udstillingen fotograferet fra Vesterbrogade, tv. den store hovedbygning hvor i dag Rådhuset ligger.

Foto: S.J.J.

Det Kgl. Bibliotek.

....fire skønheder på de vilde vover!

Foto: S.J.J.

Det Kgl. Bibliotek.

Siden 1883 havde en kreds af indflydelsesrige personer arbejdet med planer om en udstilling i København, der skulle hedde "Den Nordiske Industri- Landbrugs- og Kunstudstilling" og som var berammet til at skulle finde sted i året 1888, hundredåret for stavnsbåndsløsningen.

Primus motor var Philip Schou, direktør for Den Kongelige Porcelainsfabrik og fajancefabrikken Alumina. Kredsen af initiativtagere talte tillige lensgreverne Frijs-Frijsenborg og Danneskjold-Samsøe (landbrug) og etatsråd Heinrich Hansen (kunst), foruden fremtrædende repræsentanter for de forskellige erhverv og firmaer. Ikke mindst bryggerierne, datidens repræsentanter for stordrift og pengemagt - støttede planerne.

Et held for projektet var, at der lå et ubebygget areal, hvor nu Københavns Rådhus befinder sig. Pladsen ved Halmtorvet. Den strakte sig fra Vester Voldgade til Tivoli, og det lykkedes at få en aftale med Tivoli om, at også den berømte have kunne indgå i planerne, betød det, at man i det hele disponerede over et meget stort areal til at bygge udstillingen på.

Nok havde man givet udstillingen navnet "Nordisk", men også andre europæiske lande anmeldte deres deltagelse, Frankrig, Tyskland, England, Italien og Rusland. Navnlig Rusland brillerede med en pragtfuld facade i den typiske russiske fantasirige stil, som indgang til sin udstilling, og indenfor med et overvældende opbud af guld- og sølvmedekunst, emalje, pelsværk og træskærerarbejde. Alt dette var tilvejebragt på Zarens "allerhøjeste befaling", en velvilje som nok må tilskrives den omstændighed, at Zar Alexander III var gift med Christian IX's datter Dagmar.

1888 var iøvrigt året for Christian IX's regeringsjubilæum, idet det var 25 år siden han havde overtaget tronen efter Frederik VII. Talrige bygninger skulle opføres til de store mængder af udstillingsgenstande, der var anmeldt, og som ledende arkitekt valgte man Martin Nyrop (1849-1921).

Den rette mand som arkitekt

Det var en god beslutning, for Nyrop løste på fremragende vis sin opgave og skabte en ydre ramme om udstillingen, der vakte alles beundring. Det hele var et mesterværk af en trækonstruktion bemalet med kraftige, livlige farver og et smukt udtryk for Nyrops selvstændige stilsyn. Mange interessante detaljer var typiske for Nyrops idérigdom, en begavelse som kom endnu mere til udfoldelse, da han 10 år senere fik til opgave at bygge Københavns Rådhus.

- og en ukendt mand som fotograf

Hvad har alt dette med fotohistorie at gøre, spørger den utålmodige læser. Jo, det kommer her.

Udstillingskomitéen havde nemlig været så fornuftig at beslutte, at der skulle fotograferes systematisk på udstillingen, og at man derfor ville entrere med én fotograf, der skulle have eneret på at tage de nødvendige billeder og sælge disse fra en pavillon på udstillingen.

Man havde i god tid indbudt nogle anerkendte fotografer til at afgive tilbud på denne entreprise, som bl.a. krævede, at den udvalgte fotograf for egen regning skulle lade opføre en passende pavillon inde på udstillingen, hvor det fotografiske arbejde kunne finde sted, og hvor der skulle være salg af fotografier til publikum.

Opgaven lød interessant, syntes en ung mand, der var ansat i det kendte fotofirma Budtz-Müller eftf, i Bredgade. Manden var Sophus Peter Frederik Juncker-Jensen (1859-1940). Han fik lyst til at være med i konkurrencen, og henvendte sig derfor til sin chef, for at høre om firmaet Budts Müller havde tænkt sig at afgive tilbud. Det havde man ikke, og man havde heller ikke til hensigt at forhindre Juncker-Jensen i at være med i kapløbet.

Indbudt var Juncker-Jensen naturligvis ikke - han var jo ikke selvstændig fotograf og iøvrigt ganske ukendt. Så hans næste opgave var først, at skaffe sig tilladelse til at være med i konkurrencen. Han opsøgte derfor et par gange den store mand Philip Schou og talte for sin sag, og han gjorde et så godt indtryk på Schou, at denne sagde: "Den unge mand lader til at være meget interesseret, så lad ham bare prøve".

S.J.J. fotograferet hos Budtz Müllers eftf.
Fotograf ukendt. 1888.

Sophus Juncker-Jensen

Det var den første hurdle J.J. kom over, men der ventede mange andre på vejen. Animeret og hjulpet af sin yngre broder Bøgelund-Jensen fik han udarbejdet et tilbud og indsendt det til udstillingskomitéen, og nu ventede han spændt på et svar, - ja eller nej!

Miraklet skete. En dag kom der meddelelse om, at Sophus Juncker-Jensens tilbud havde vundet komitéens bifald, og at han nu kunne betragte sig som autoriseret fotograf på udstillingen i sommeren 1888.

Penge skal der til!

Det næste problem, og formodentlig det værste var at Juncker-Jensen ikke havde kapital til at gå i gang med projektet, - hele hans rørlige formue var kroner 187,50.

Heldigvis havde Bøgelund-Jensen god forstand på penge og på hvorledes man får fat på dem, og efter at de havde lavet et budget for omkostningerne, lykkedes det at opnå et lån på 5.000.- kroner, hvilket skulle være nok til at klare de væsentligste udgifter. Det lyder helt usandsynligt i dag, men prisniveauet var naturligvis et ganske andet for hundrede år siden. F.eks. kunne man i restaurant Pariser-Hallen indtage en tre retters middag med efterfølgende kaffe for 1.- krone!

Et brugt, men godt Objectiv af Dallmeyer eller Voigtländer, svarende til en 4" Voigtländer eller helst et lidt større Maal ønskes, tillgemed andre Rekvisiter til et Atelier, til Kjøbs. Billet mrk. „Objectiv R“ modtager Budtz Müllers Efterfølgere, Bredgade 21. Kbhvn. K.

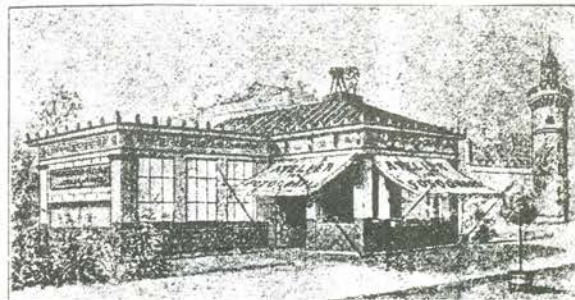
Muligvis S.J.J.'s første indkøb til sit atelier. Marts 1888.

Den nordiske Udstilling

Fotografiske Atelier.

Væst af Kjøbenhavn og Udstillingen samt Prospecter efter Thorvaldsens Billedhuggerarbejder forefindes i stort Udvalg i Udstillings-Atelieret, som er beliggende paa Hovedavenuen ved Siden af St. Carlsbergs Tårn.

Atelieret anbefales og er aabent for Fotografiering af Grupper og Portraiter fra Kl. 7 Morgen til Udstillingens Lukning.

Bestillinger paa Photographering af Opstillinger, Montrer m. m. modtages i Atelieret paa Udstillingspladsen.

Da udstillingen åbnede den 18. maj 1888, var Sophus Juncker-Jensen parat.

Med arkitekt- og håndværkerassistance var der opført en nydelig pavillon nær ved Tivolisøen, hvor 20 medarbejdere bistod ham med arbejdet i marken, i mørkekammeret og ved salg og distribution af billederne til byens boghandlere. En af de ansatte, en dame, var engageret, fordi hun var sprogkyndig, hvilket var nyttigt på grund af de mange udlændinge, der den sommer strømmede til København for at se den store udstilling.

Kameraer i forskellige formater og med længere eller kortere brændvidde til de mange indendørs optagelser var anskaffet, såvel som plader, papir og kemikalier samt, ikke mindst, flotte kartoner til opklæbning af billederne og naturligvis med Juncker-Jensens i guld prægede navn på forsiden.

To timer i 30 graders varme

Som nævnt åbnede udstillingen den 18. maj, og det i strålende solskin. Et hav af honoratiores var indbudt til den højtidelige og festlige indvielse med udstillingens projektor, Christian IX, i spidsen. Masser af uniformer og damer i elegante tournurekjoler, adel og gejstlighed, borgere, bønder, flag og faner og en temperatur på 30 grader inde i hovedbygningen, - det var næsten ikke til at holde ud. Siddepladser var der kun til ganske få, alle andre måtte stå op i to timer og høre på taler og musik, der indbefattede en umådelig lang kantate af Lange Müller og Christian Richard, fremført af 80 musikere og et kor af 600 herrer og damer. Omsider var det forbi, og man kunne begive sig på sightseeing og beundre monstrernes utallige skatte i de mange bygninger og afdelinger.

Også for den almindelige dødelige åbnedes nu udstillingen, og i tusindvis strømmede de gennem tælleapparaterne efter at have erlagt entréafgiften, der på denne første dag var fastsat til det exorbitante beløb af 5.- kroner, - et par daglønninger for en arbejdsmand. Ellers kostede adgangen 1.- krone, det halve for børn.

Trætte udstillingsgæster tager sig et hvil ved "Havehuset."

Man fik noget for pengene!

Foto: S.J.J.

Northern Light Gallery.

Var man først sluppet ind på udstillingen, var der fri adgang til alle bygninger, men på én dag kunne man umuligt få set alt. Alene hovedbygningen rummede nok til mange timer, hvis man da ville gå det grundigt efter.

Her var afdelinger for såvel dansk som udenlandsk kunstindustri. Produkter fra industrien var udstillet dels i længdehallen, dels i sideskibene. Nogle af de udstillede danske firmaer eksisterer endnu i dag.

Også hofbageren fik kringlet sig ind på udstillingen. Bemærk "svendestykket" på verandaen!

Foto: S.J.J.

Northern Light Gallery.

I tværskibene var henholdsvis den norske og den svenske afdeling. Nordmændene udstillede prøver fra deres tekstilindustri samt nærings- og nydelsesmidler. I den svenske afdeling dominerede naturligvis produkter fra jernindustrien. En specialitet var lommeure fra Hulda lommeursfabrik, en dristig konkurrence til den altdominerende schweiziske urindustri.

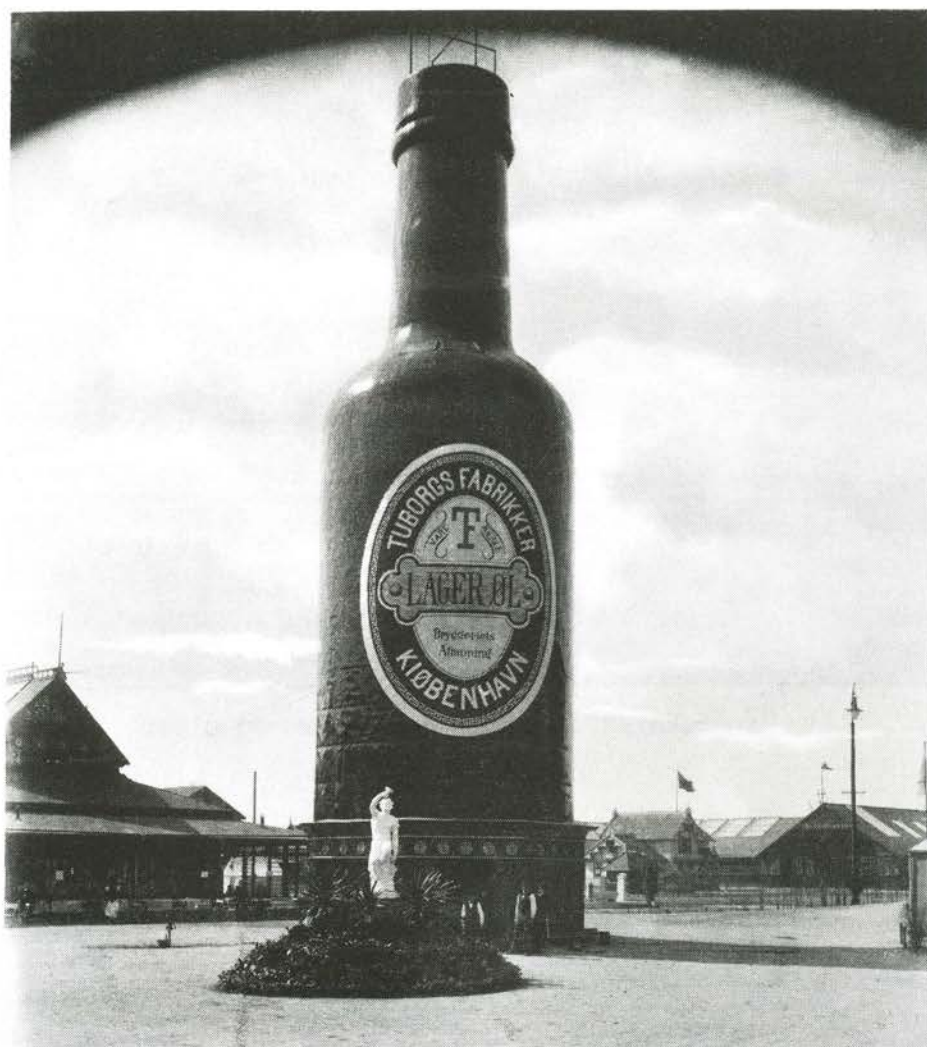
Af de øvrige europæiske lande skal nævnes Frankrig, der næsten helt holdt sig til kunstindustri. Den største folkelige succes havde italie-
nerne med gips, terrakotte- og alabastfigurer, som solgtes i stort tal til publikum.

Bag hovedhallen var udstillingen af nordisk kunst, - malerier, skulpturer og raderinger. Af kendte malere og billedhuggere, der her udstillede deres værker, kan nævnes Anna Ancher, Carl Bloch, Julius Exner og P.S. Krøyer m.fl.

En hel lille by!

Som sagt var der opført et betydeligt antal bygninger på udstillings-
terrænet til brug for de mange specialudstillinger og som PR for enkelte store firmaer.

Mest bemærkelsesværdig var den store tuborgflaske, så høj som Rundetårn, hvor man pr. elevator kunne komme helt op i flakehalsen og se udstillingen og København fra oven. Som vel alle ved, eksisterer denne flaske endnu og står ude i Hellerup.

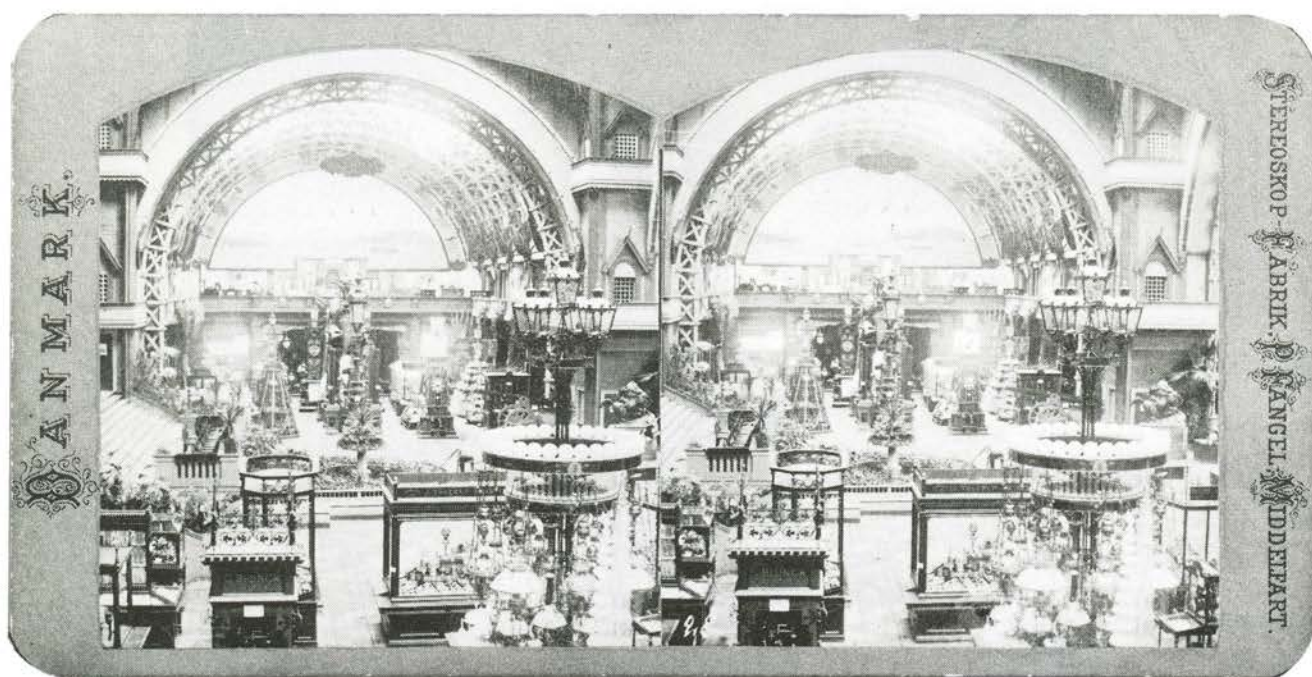
En optagelse der er lige til øllet!

Foto: S.J.J. Northern Light Gallery.

En anden stor ting var brygger Jacobsens model af Nikolaj kirkes tårn - med spir. Ved branden i 1795 havde kun selve tårnet overlevet, og brygger Jacobsen havde tilbudt at bekoste en genopbygning af spiret. Nu ville han vise, hvorledes det færdige bygningsværk ville komme til at se ud. Der skulle dog gå mange år, før planen kunne føres ud i livet. Først omkring 1912 var spiret genopbygget.

Damp og elektrisk lys

Nyt for de fleste var det elektriske lys, buelamper såvel som de nymodens glødelamper, der oplyste en del af udstillingens lokaler. Strømmen frembragtes af hele seks dynamoer, leveret af forskellige danske og udenlandske firmaer. Drivkraften kunne man beundre i den vældige maskinhall, hvor store dampmaskiner stod på række og via drivremme og forlagstøj overførte deres bevægelse til dynamoer og værktøjsmaskiner. Vindmøller kunne man også se i funktion og Switzers bjergningsselskab havde en dykker i gang, som optrådte for publikum i et dertil indrettet bassin.

Den "skøre" afdeling - porcelæn og glas.

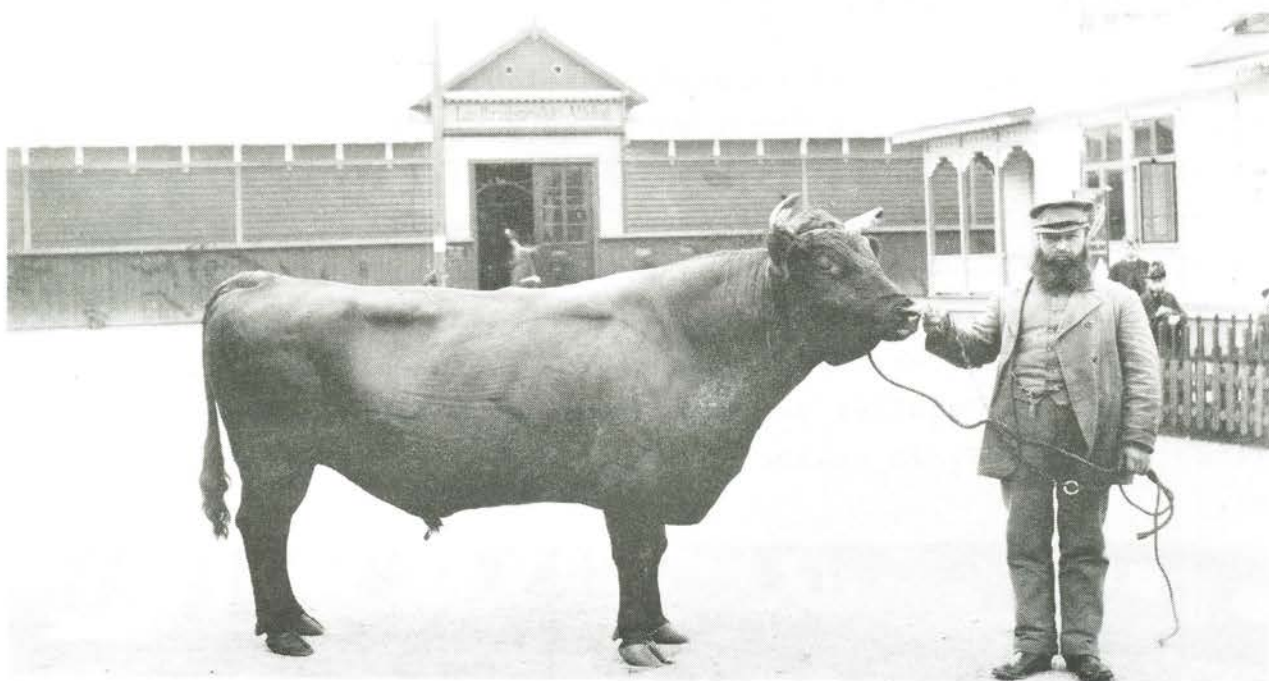

Klunketiden var rig på nips.

Foto: Fangel.

Samling: Andreas Trier Mørch.

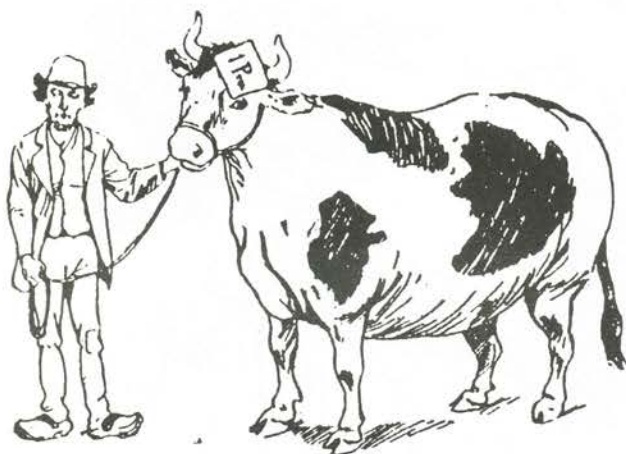
Der var en kolossal stor landbrugsafdeling, hvor man bl.a. kunne opleve et arbejdende "mælkeri" (mejeri) og en ostefabrik. Desuden kunne man opleve alle landbrugets husdyr fra de mindste til de største, og der blev regelmæssigt arrangeret små dyrskuer. En mindre militærafdeling var helliget kugler og krudt - en hel torpedobåd kunne beskues.

Tyren "Tobias" med do.

Foto: S.J.J.

Northern Light Gallery.

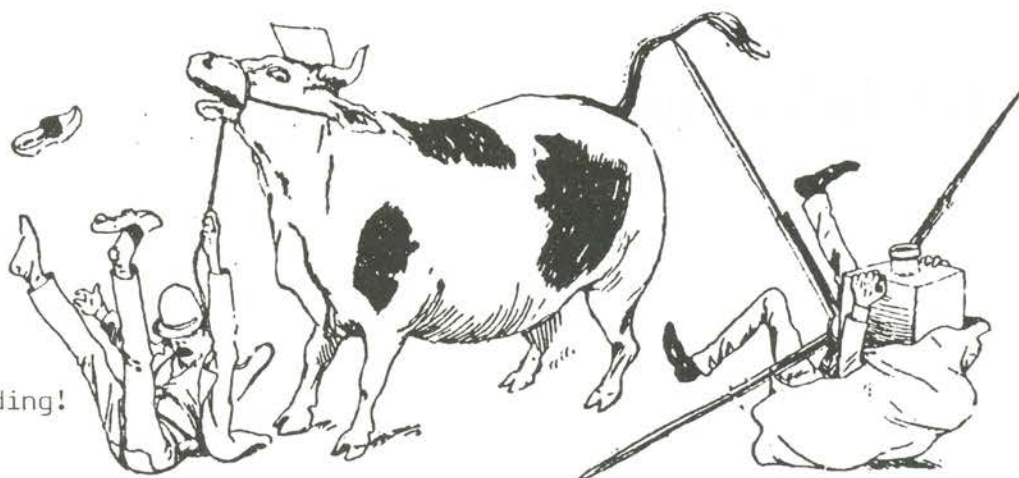
Forberedelser.

Fotograf Sophus Juncker-Jensen gør klar til den farefulde optagelse..

Men modellen gør en ko-vending!

Resultater.

Fra Fedeskuet. Efter Præmieringen. Tegnet af Alfr. Schmidt.

Illustreret
familiejour-
nal 1888.

Mænd med initiativ

Og så var der Sophus Juncker-Jensens atelierbygning, placeret nær Tivolisøen, en virkelig nydelig sag i en slags pompejiansk stil med skrånede sadeltag på hvis rygning der knejsede en lille statue af en vinget cupido, der fotograferede bag et trækamera på trefod.

Bygningen rummede venteværelse og atelier, henholdsvis i tyrkisk og pompejiansk stil, samt et udstillingslokale for de fotografiske prospekter, så helt lille var Juncker-Jensens hus ikke. Det egentlige mørkekammerarbejde blev udført i et atelier som J.J. havde etableret midlertidigt på adressen Vimmelskaftet 47. To voksne bude var ansat til at opretholde kommunikationen.

Atelierbygningen blev tegnet af arkitekt Clausen, som var underarkitekt hos Martin Nyrop.

Foto: S.J.J.

Det Kgl. Bibliotek.

Det løb rundt

Sophus Juncker-Jensen og hans stab havde travlt, og snart kunne man tilbyde publikum et stort udvalg af billeder fra udstillingen. Salget gik strygende, og tusinder af J.J.- fotografier fandt vej til hjemmene rundt om, og mange af dem eksisterer endnu.

Juncker-Jensen tjente helt godt på sit vovelige foretagende, så han var i stand til at tilbagebetale, hvad han skyldte, men det bedste var dog, at han fik et navn og blev kendt af et stort publikum, hvilket kom ham tilgode, da han kort efter udstillingens ophør etablerede sig som portrætfotograf på Strøget i København.

En fotograf En wigwam

FLEMMING BERENDT

Et eventyr

Sophus Juncker-Jensen skriver engang i 1940 - i sine erindringer:
"Om hundred år er alting glemt!"

Heldigvis kom dette ikke til at holde stik - efter lang tids søgen, og med hjælp fra hans søn Jens Juncker-Jensen er det lykkedes at finde en del oplysninger om hans faders fantastiske livsgerning...

Historien om Juncker-Jensen's karriere som fotograf tager, som tidligere nævnt, sin begyndelse den 18. maj 1888 - udstillingens åbningsdag. Hans fotografiske atelier skulle blive indgangen til den stræbsomme fotograf's fremtidige virke.

Familien Sørensens paa Udstilningen.

Tilfældt de tog af fig, værher at de gif hjem,
Og den Udstillingsbilde de have vil i Gem.

Danmarks Fotomuseum.

Illustreret
familiejour-
nal 1888.

Fra tidlig morgen til sen aften kunne man se Sophus Juncker-Jensen og hans medhjælpere, intenst beskæftiget med at forevige de mange aktiviteter på udstillingen. Et afsnit af hans erindringer beretter om de problemer en fotograf måtte kunne håndtere i fotografiens barndom.

At optage øjebliksbilleder på den tid var sandelig ikke en let sag. De mekaniske eksponeringsproblemer der var i forbindelse med et belgisk kamera - beskrives indgående:

Fotopavillonen i pompejiansk stil, med den lille vingede cupidofotograf på taget.
Sophus Juncker-Jensen stående i midten omgivet af sit personale.

Fotograf ukendt. Danmarks tekniske bibliotek.

"Der blev anbragt en fjeder, som greb ind i et hak, en barnesut med en bold blev anbragt derimellem, et tryk på bolden, sutten udvidede sig, trak fjederen ud af hakket - bum! Skulle det gå hurtigere, tog vi et strømpebånd, af den slags pigebørn dengang brugte - og fastgjorde det for nederen og foroven med en tegnestift, farten reguleredes ved spændingen. Såre enkelt! Kvaliteten af de optagne glasplader viser tydeligt, at systemet fungerede".

At det var slidsomt at være fotograf på den tid, får vi et gribende indtryk af ved at læse om, hvorledes hans unge kone klager sin nød over mandens lange arbejdsdag:

"Min kone sagde, hun så ikke andet af mig end et par svedige sokker".

Deres arbejde kunne også til tider være voveligt - næsten med livet som indsats - fremgår det af en beskrivelse af en optagelse ved den tyske kejser Wilhelm's besøg på udstillingen:

"Vi måtte vandre op over udstillingens tag og ud på kuplen, hvor der var slået en 3/4 alen lang lægte uden på en af bjælkerne. Her entreede vi med kamera på ryggen, og når en af disse lægter ikke rigtigt lå fast - ja, det løber mig endnu koldt ned af ryggen".

Sådanne levende beskrivelser er fastholdt med sirlig skrift i hans efterladte optegnelser.

OPUS 1, fra forlaget...

Opfordringen til at skrive en levnedsskildring kom fra formanden for Dansk Fotografisk Forening, Julius Folkmann (1864-1948). Sophus Juncker-Jensen kalder sine memoirer: "Fotografiens historie i Danmark". Disse erindringer vil i slutningen af 1988 - efter endt redigering blive offentliggjort, som den første publikation fra Dansk Fotohistorisk Selskab's forlag. Et fint tidsdokument i dansk fotohistorie...

Da udstillingen lukkede den 2. oktober 1888 havde 1.373.273 personer passeret tælleapparaterne, og indtægten lå på omkring 1,5 millioner kroner. Succesen var hjemme til trods for en total mangel på egentlig reklame, - en meget dilettantisk plakat var så og sige det eneste, man havde sendt ud i verden for at agitere for dette store arrangement, - men alligevel bredte rygten sig om, at København nok var et besøg værd.

Den fotografiske udstilling

Ved oktobermødet den 26. september 1887 i Dansk Fotografisk Forening bliver der forevist en samling billeder, prøver, aftryk og forsøg fra fotografiens første periode 1842-1846 (Talbot) og 1846-1850 (J. Sherrington) udlånt af enken efter Dr. Van Munckhoven, Gent i Holland.

Hoffotograf J. Petersen, D.F.F.'s formand, præsenterede samlingen der skulle danne et led i opbygningen af den fotografiske udstilling, som foreningen havde til hensigt at etablere på "Den Nordiske Kunst- og Industriudstilling".

Formanden redegjorde for hvorledes bestyrelsen på et ganske tidligt tidspunkt havde henvendt sig til udstillingskomitéen for at reservere udstillingsplads. Man havde også fået komitéen mundtlige samtykke. En senere henvendelse havde resulteret i at udstillingskomitéen ikke kunne give endeligt tilsagn før alle anmeldelser var indgået. D.F.F. havde ønsket et udstillingsareal på størrelse med industriforeningens foredragssal, som man tidligere havde kunnet udfylde med billeder og fotografica.

Da man ikke turde rette henvendelse til udlandet om fotografisk materiale og derefter blive til grin, hvis man ikke blev præsenteret på udstillingen, var formandens konklusion denne:

"Bestyrelsen troede at have gjort sit bedste, og det var ikke dens skyld, om vi måtte renoncere på den ære, at have foranstaltet den første fuldstændige fotografiske kollektiv-udstilling, som illustrerede fotografiens udviklingshistorie".

Den 30. december bliver D.F.F.'s bestyrelse efter henvendelse fra Rejsestipendieforeningen enige om at deltage i et fælles fagmøde under udstillingen.

Den 6. februar sendes en protestskrivelse til dommerudvalget for udstillingen, hvori det erfares at den fotografiske metié ikke vil kunne godkende en bedømmelse af fotografier på udstillingen, ved hvilke en kompetent flersidig sagkundskab ikke får berettiget indflydelse. Det foreslås at foreningen selv udpeger folk fra deres midte, som kan bistå som jurymedlemmer.

Entré og sortie

Den 27. februar 1888 taler formanden for D.F.F. ved et bestyrelsesmøde, og lægger ikke skjul på hvordan han ser på situationen:

"Tro blot ikke, at jeg vil opgrave dette lig til beskuelse her i aften, men da jeg dog er kommet til at berøre denne sag, vil jeg give et personligt svar".

Formanden fremkommer derefter med en redegørelse for hvorledes man efter hans mening burde kunne deltage i udstillingen - men så skulle det ikke være, og man må nøjes med det arrangerede fællesmøde i København den 24-28 juni for Nordens fotografer.

Den 1. juni 1888 meddeles det at fotografien på den nordiske udstilling er blevet henvist til gruppe 11 der omfatter - bogtryk, fotografi, heliogravure, gravørarbejder og mønstertegninger. Udenlandske fotografier er repræsenteret under det enkelte land, og fotografiapparater m.m. må søges i de enkelte rum. Dette er i korthed dansk fotografi's entré og sortie.

Fotografisk Atelier.

H. Riise.

Kjøbenhavn.

6, Amagertorv 6.

Budtz Müllers Efterfølgere

(M. Abrahamsen og P. Steenbro),

Bredgade 21. — Kjøbenhavn, K.

Lager af alle fotografiske Artikler.

Emulsionsplader, Dilletantapparater, Chromoartikler etc.

Reklamer fra
udstillings-
kataloget.
F. Anholm.

Vindere og tabere

I august måned 1888 foreligger udfaldet af bedømmelsen på den nordiske udstilling vedrørende den fotografiske metié. Blandt de danske medaljevindere finder vi Hansen og Weller, hofphotograf J. Petersen og søn, E. Hohlenberg, Johannes Petersen, Mary Steen og en enkelt amatør Niels Fischer.

Utilfredsheden med dommerkomiteéns afgørelser bryder umiddelbart ud i lys lue. Flere firmaer indrykker annoncer i dagbladene, hvori de giver afkald på deres æresbevisninger med henvisning til dommerkomiteéns inkompetance.

I "Beretninger fra Dansk Fotografisk Forenings" nr. 9 fra september har Leopold Hartmann en stor og meget udtømmende beskrivelse af de udstillede fotografiske arbejder. Et mindre uddrag af Hr. Hartmann's iagttagelser giver et ganske godt billede af tidens syn på de fotografiske arbejder:

"Efter at have sammenlignet landsudstillingen i 1872 med i dag konkluderer han, at totalindtrykket af den tørre proces, er at den endnu ikke er fuldkommen. Portrætter optaget af selv de dygtigste mangler ofte mellemtone og resultatet er meget uensartet".

Hillared. — Fotografier. Grundl. 1854. 3 Arb.
Budtz-Müller & Komp. (Indehaver: Hans Müller), fotografisk Etablissement, Bredgade 21, Kbhvn. — Fotografier. Grundl. 1862; nuværende Indehaver indtraadt 1886. 6 Arb.
Carlsen, Johanne, Frederiksberggade 23, Kbhvn. — Kromofotografier.
Christensen, Chr., Fotograf. Amagertorv 31, Kbhvn. — Fotografier. Grundl. 1875. Udstiller ogsaa i 12. Gruppe Nr. 1867, Kamera med Kassetter og Stativ.

Grundl. 1864. 4 Arb.
16. Hansen & Weller, Fotografier, Bredgade 28, Kbhvn. Fotografier udførte i Kul og almindelige Kostumbilleder efter Naturen uden Retouche. Grundl. 1867. 13 Arb.
17. Hohlenberg, E., Kgl. Hof-Fotograf, Østergade 1, Kbhvn. Malede og retoucherede Fotografier. Grundl. 1880.
18. Kirchhoff, E. H., Retoucheur, Laxegade 33, Kbhvn. Fotografier. Grundl. 1875.
19. Kjerkgård, Julius, Fotograf, Jægersborggade 1, Kbhvn.

Danmarks Fotomuseum.

Det undrer ogsaa Hr. Hartmann at visitkort- og kabinetsbilleder er saa ringe repræsenteret, i og med at det er det daglige brød for de fleste fotografer. Hansen og Weller udstiller en række kongebilleder, som bestemt ikke er hans livret.

"I det hele taget synes der næsten at være en uheldig stjerne over billederne af kongelige personer, de høje herskaber plejer næsten altid at få portrætter, saavel i fotografi som i maleri, af en noget ringere beskaffenhed end andre dødelige". Senere hedder det: "Kolereringen af dronningen er den mindst heldige, idet den er gjort lidt for meget med en harefod, især må den metode, at behandle draperiet med en enkelt farve, uden at give lyspartierne en anden, siges at være temmelig overfladisk".

Om belysningen i hine tider kan vi læse følgende:

"En extravagance i belysningen findes på et billede af afdøde biskop Monrad, der er så sort i ansigtet, at man skulle tro, at han var blevet smittet af maorierne under sit ophold på Ny-Zeeland. En del kolererede portrætter er udførte på en meget omhyggelig måde ved stor teknisk indsigt, skulle der siges noget om dem, så er det snarere gjort lidt for meget ved dem, således at det for enkeltes vedkommende er gået noget ud over ligheden".

Retoucharbejdet får også et par ord med på vejen:

"Vi skal dog indstændig anmode udstilleren om, foreløbig at lade tuschpenselen i bero, indtil han har gennemgået et kursus. Særlig for øjnenes vedkommende, som er alt andet end heldige på flere af de store billeder".

Forunderligt er det at læse hvorledes amatøren Niels Fischer bliver bedømt:

"Niels Fischer, amatør, Kjøbenhavn, har udstillet en samling særdeles gode billeder - marine, landskab og personer i fri luft. Disse fremstillinger er noget ganske usædvanligt af en amatør, vidnende om sans for godt valg af motiver tilligemed et godt øje for belysningsforholdene".

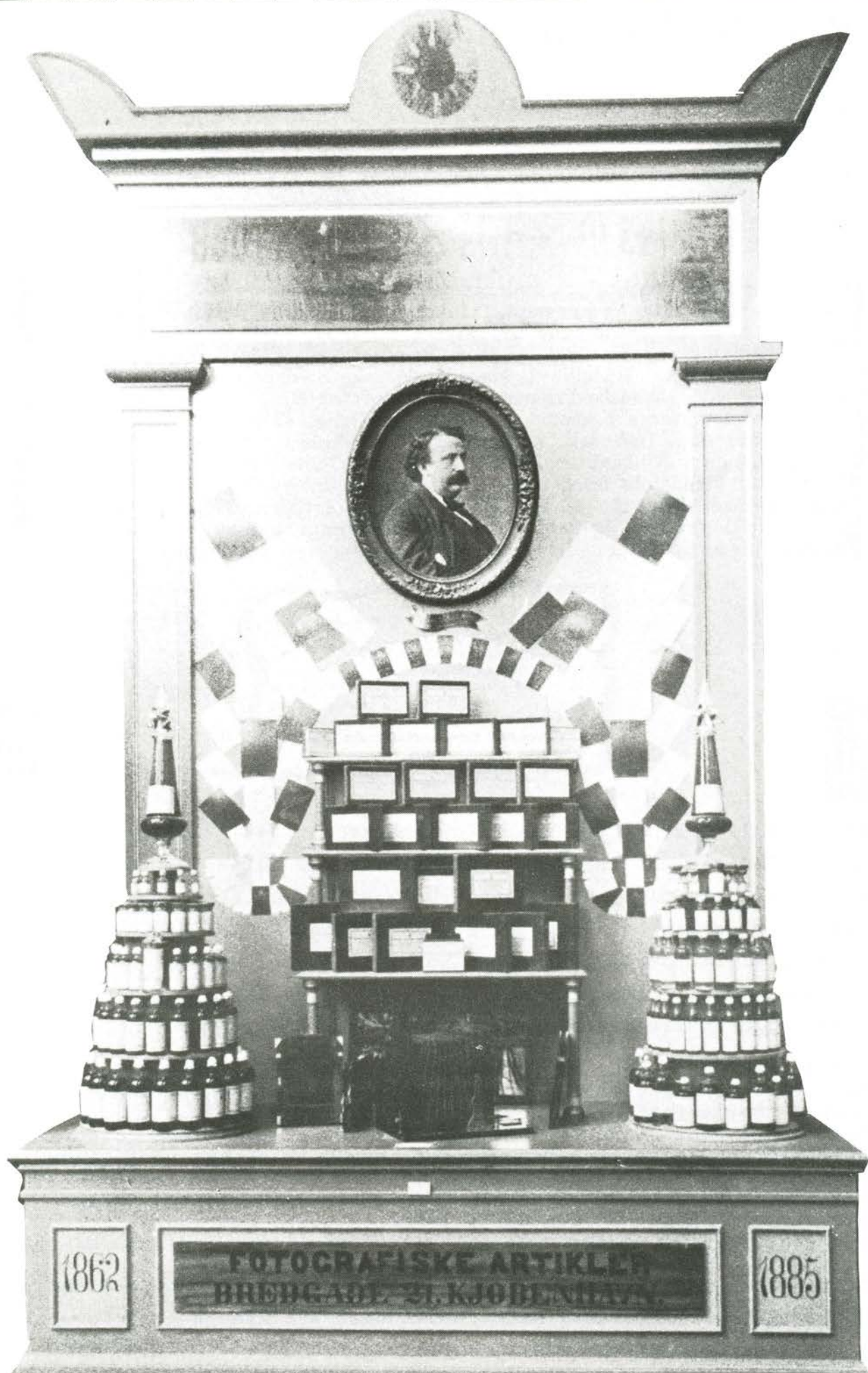
Om hoffotograf Mary Steen hedder det at Autotyp-kompagniet i London må krediteres for tonerne i interieur billederne, samt:

"Ved en forsigtig manipulation kan lyspartierne svækkes en del tilbage i pladen, således at de stærkt oplyste ting kommer mere frem. Denne fremgangsmåde kender Frk. Steen åbenbart meget lidt til, om end man må yde hende den anerkendelse, at hun har fremmet denne side af fotografien, således at interieurfotografien er blevet bragt til mere almindelig bevidsthed".

Den danske fotografiske billedudstilling. Midt i lokalet en stand fra Albert Schou med fotografier af Thorvaldsens apostle og kristusfigur, foruden diverse portrætter.

Foto: S.J.J. Danmarks Tekniske Bibliotek

Budtz Möllers udstillingsstand.

Foto: S.J.J.

Danmarks tekniske bibliotek.

J.P.A. Nellerødmanden

Det tekniske udstyr, fotografiapparater m.m. blev også omtalt og beskrevet:

"Hr. Mekaniker Andersen i Nellerød har udstillet en del veludførte kameraer, ved hvilke man dog savner de nyeste forbedringer på dette område - Budtz Müllers efterfølgere har udstillet et godt udført kamera, emulsionsplader, samt firmaets forskellige fotografiske præparater og veludførte trykte kartoner".

Budtz-Müllers Eftflgr., Indehavere M. Abrahamsen og P. Steenbro, Bredgade 21, Kjøbenhavn K., grundlagt 1862 af Cand. pharm. Budtz-Müller, overtaget 1885 af de nuværende Indehavere, i Januar 1888 tillagt Prædikat af Hof-Leverandør til Hs. kgl. Højhed Prindsen af Wales, Sølvmedaille i Kjøbenhavn 1872, Medaille i Malmø 1865 og Stockholm 1866, udstille Emulsionsplader, kemiske Præparater til fotografisk Brug, lithograferede Kartons og et fotografisk Kamera. Det er første Gang, at Emulsionsplader, der ere fabrikerede i Danmark, udmærke sig ved Finhed, Renhed og Billighed, ere udstillede i Kjøbenhavn; ellers er omtrent hele Forbruget indført fra Udlandet. Blandt de fotografiske Præparater fremhæves særlig en negativ Lak. Firmaet fører Lager af alle fotografiske Artikler, Dilettantapparater, Kromoartikler o. s. v., og flere af dets kemiske Præparater have vundet megen Anerkendelse og Udbredelse over hele Danmark. (Se Annoncen).

Udsnit af katalog...

12. Gruppe.
6. Andersen, J. P. Mekanikus. Nellerød pr. Helsing. — Kameraer og Stereoskoper.
Budtz-Müllers Efterfølgere (Indehavere: J. P. C. Steenbro og M. Abrahamsen), Bredgade 21, Kbhvn. — Fotografisk Camera med Kassetter og Stativ. Udstiller ogsaa i 2. Gruppe Nr. 153, kemiske Præparater til fotografisk Brug og Bromsolv-Emulsionsplader, samt II. Gruppe under Nr. 1763, fotografiske Kartoner. Grundl. 1862. Nuværende Indeh. indtr. 1885. 7 Arbejdere.
G. B. ... 10, Kbhvn. ... ortabelt

Danmarks Fotomuseum.

Det kan tilføjes her at Jens Peter Andersen (1844-1935) også føler sig særdeles dårligt behandlet. Globetrotteren Holger Rosenberg (1869-1960) refererer til et brev, som fabrikant Axel Meyer, formand for "Fællesrepræsentationen", og dens stifter, modtog fra J.P.A. der, med smuk, sirlig skrift, anholder udstillingskomitéen for deres uværdige handle måde. Holger Rosenberg skriver i sit lille skrift "Geniet fra Nellerød" om dette brev:

"J.P.A. beklager sig - nej, ikke beklager sig, thi dertil var han for stolt og selvsikker - men anklager udstillingskomitéen's 11. gruppe, der omfattede fotografi, for partiskhed. Andersen ønsker at få rede på, hvorfor andre udstillede fotografiapparater af langt ringere kvalitet end de to af ham udstillede, har fået "hædrende omtale", medens hans apparater er forbigået i tavshed, endskønt han (Andersen) - som han selv siger - "efter bedste evne arbejder hen til at udelukke så meget som muligt af det udenlandske arbejde der ofte til urimelige priser indføres hertil".

Bittert mener han at kunne finde forklaringen heri på, at medlemmer af bedømmelseskomitéen har haft forbindelse med kamera-importører, som har lagt uvilje imod Andersen for dagen.

De fleste udstillede kameraer - fra amatør til de professionelle kom fra udlandet.

Foto: S.J.J.

Danmarks tekniske bibliotek.

Den vindskibelige S.J.J.

Til sidst fremkommer den gode Hr. Hartmann med følgende kommentar om Sophus Juncker-Jensen:

"Vor vindskibelige kollega, som har opslået sin wigwam inde på selve udstillingsterrænet - Hr. Juncker-Jensen, som bidrager til at forherlige vor udstilling ved sine prospekter og interrieuer's fra samme, og imødekommer ethvert ønske, der bliver stillet til fotografien på udstillingen".

Den komplette samling, 14 album med ca. 800 fotografier fra udstillingen. De er håndindbundne med guldtryk og fremstillet som bestillingsarbejde til "Industriforeningen" og dateret 1889. Opbevares på Danmarks Tekniske Bibliotek i Lundtofte. (Kan ikke hjemlånes).

Danmarks Tekniske Museum i Helsingør planlægger en lille særudstilling om udstillingen i 1888 der forhåbentlig bliver en realitet efter sommerferien 88.

Kildeangivelser:

Det Kongelige Biblioteks Kort- og Billedafdeling.

Århus Universitetsbibliotek.

Danmarks Fotomuseum.

Danmarks Tekniske Bibliotek.

Beretninger fra Dansk Fotografisk Forening 1888.

Haandbog under Den Nordiske Industri- Landbrugs- og Kunst-udstilling i København 1888.

Illustreret katalog over Nordiske udstilling i København.

Illustreret Familiejournal
Maj-oktober 1888.

Illustreret Tidende
Maj-oktober 1888.

Fra Frederiksborg Amt.
Aarbog for 1941.

Holger Rosenberg : Geniet fra
Nellerød.

Jens Juncker-Jensen:
Min furiose fader I-II. Privat
udg. 1987.

Bjørn Ochsner: Fotografier i
og fra Danmark til og med år
1920. 1986.

Bjørn Ochsner: Fotografiet i
Danmark 1840-1940. 1974.

Erik Fersling: Registrant over
danske stereobilleder. 1987.

Niels Dejgaard: Dansk fotolitteratur
1839-1982.

Hans Berggreen: Billedsøgning.
1986.

Sophus Juncker-Jensen's erindringer:
"Her er mit liv"-
Fotografiens historie i Danmark.
D.F.S. 1988.
Ved F. Berendt.

Aktuelle dag- og ugeblade fra
1888.

En TAK til alle som har givet
mig vitale oplysninger i arbejdet
med historien.

Efterskrift:

Sophus Juncker-Jensen's glaspladesamling med tilhørende protokoller fra før 1922 er forlængst tilintetgjort. 1922- Det Kongelige Biblioteks Kort- og Billedafdeling. Billederne i denne artikel, samt S.J.J.'s erindringer "Her er mit liv", er reproduceret efter affotograferinger af fundne eller lånte billeder, samt efter glasplader som autor har fået overdraget af Jens Juncker-Jensen.

Billederne er reproduceret af fotograf Poul Pedersen, Århus, og af Flemming Berendt. Aftryk af samtlige billeder er givet til Det Kongelige Biblioteks Kort- og Billedafdeling. De originale glasplader befinder sig på Danmarks Fotomuseum i Herning.

Jens Juncker-Jensen har skrevet sine erindringer - eller som han selv siger: "Optegnelser og anekdoter, knyttet til mit barndomshjem og især til min fader, er blevet til over nogle år, så at sige pø om pø, sådan som de dukkede op i erindringen".

Juncker-Jensen født 1910 overtager faderens atelier Vimmelskaftet 39-47 i 1940 efter dennes død - og fortsætter det fotografiske atelier indtil 1974.

Erindringerne består af 2 bind på ialt 383 sider samt illustrationer! Det er en PRIVAT udgivelse og kommer derfor ikke i boghandelen.

Dansk Fotohistorisk Selskab's forlag har fået overdraget et mindre antal eksemplarer - som vil blive solgt til kostpris Kr. 175.00 for bind I-II. Bestilling kan ske pr. telefon 02 19 22 99, eller skriftlig henvendelse til redaktionen.

"Hellig-Hansen" - forlystelsesetablissementet "National's" bygges-
ter var også manden der, som den første trykkede på den elektris-
ke kontakt.

Hver aften under udstillingsperioden strålede det elektriske lys
ud over Vesterbrogade - lokkende de mange udstillingsgæster ind i
etablissementets festlige lokaler.

Forfatteren Herman Bang udødeliggjorde arkitektens frodige fantasi
med betegnelsen "stuk".

En ukendt københavnsk fotograf har forevigtet den smukke bygning i de
sene eftermiddagstimer.

Arkiv og foto: Dansk Museumstjeneste.

DANSK MUSEUMSTJENESTE

Istandsættelse af Ancient Fotografi, Daguerreotypier
og Grafik for Arkiv, Forskning og Udstillinger, m.m.

RØDKÆLKEVEJ 118. DK 2600. Tlf. 02 45 65 85

Fotograf Carl Nielsen (1850-1891) etablerer sig som fotograf i Viborg 1887. Denne fotograf må Sophus Juncker-Jensen have haft som forbillede idet han i 1887 på "Landsudstillingen" i København får eneret på fotografering i udstillingsperioden. Carl Nielsen får overrakt en diplom signeret af Christian IX. Før han rejser hjem til Viborg - køber han en Tri-cykel for Kr. 500.00, og efter sin hjemkomst indrykker han følgende annonce i lokalbladet:

"Efter modtagne ordre, kan jeg være hos Dem i løbet af 1/2 time pr. Mil.
(Befordring Tri-cykel). Ærbødigst. Carl Nielsen Mogensgade 20. Viborg.

Billedet er venligst udlånt fra Henning Thestrup Nielsen's samling.

**DANMARKS
FOTOMUSEUM**

*Fotografi • Fototeknik • Fotohistorie • Fotogalleri
Åbent 13.00-17.00. (Mandag lukket) Omvisning udenfor åbningstid efter aftale
Museumsvej 3 Herning. Tlf. 07-225322*

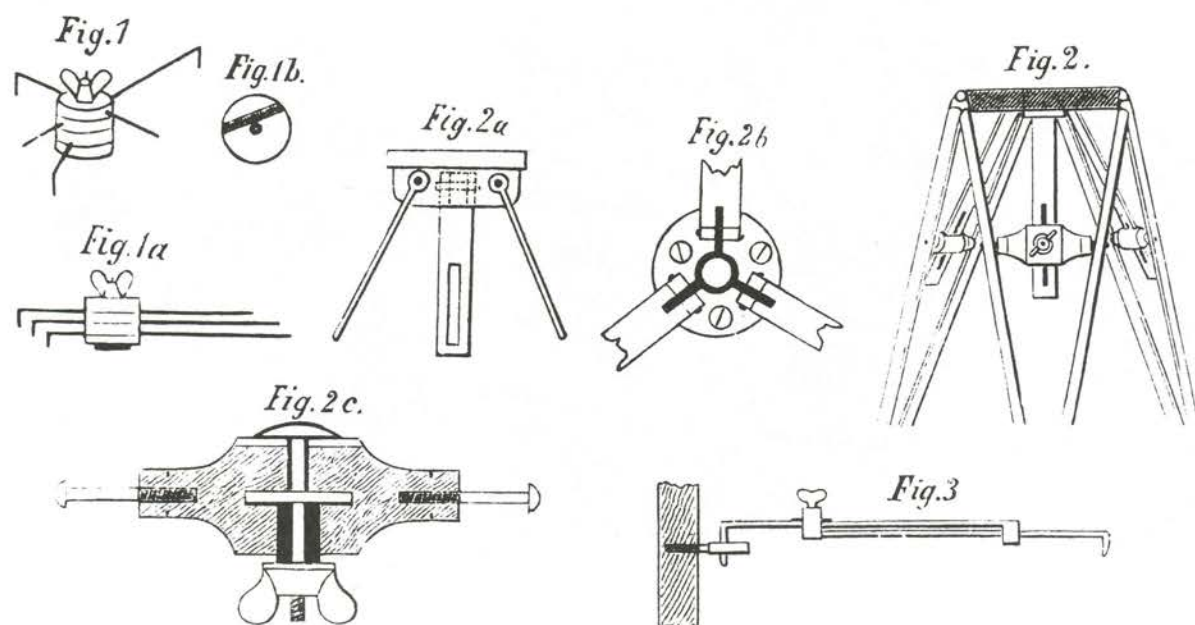
For 100 år siden

en billedkavalkade v/ Per Ask Nielsen

- året som af tyskere bedst vil huskes fordi man i 1888 sagde farvel til to kejsere - først i Marts WILHELM I(f.1797), og tre måneder efter i Juni hans søn FRIEDRICH III(f.1831).

Berlins fotografiske forenings blad - redigeret af Dr. F. STOLZE - udkom i 1888 ugentlig med gennemsnitlig 8 sider i 6mo. Foreningen har ved årets start ialt 208 medlemmer, deraf 4 fra DANMARK: Capitain BIERING, Odense - fotograf G.P. JACOBSEN, Odense - fotograf L. KJÆR, Aarhus - og fotograf SANDER NIELSEN, Nyborg.

På et aftenmøde i Hotel JANSON d. 19 Januar demonstrede konservator L. Bickell fra Marburg 3 forskellige stativ-fastspændingsanordninger. Fig.1, 1a og 1b viser en hjemmegjort efterligning af Lebreton-Lucke's tilsvarende fra 1876. Den består af 4 træskiver med hver sin not til en jernkrog, hvis bøjede ende haspes i en øsken i hver af de tre stativben. Kræver kun een fastspænding og er let transportabel. Har vist sig særdeles anvendelig ved interieuroptagelser. Fig. 2, 2a, og 2b viser en anordning, der er monteret direkte på stativet, og som kræver tre uafhængige spændinger. Mere robust og bedre til udendørs aktiviteter. Fig. 3 er en stilbar variant af Fig. 1.

PHOTOGRAPHISCHES WOCHENBLATT

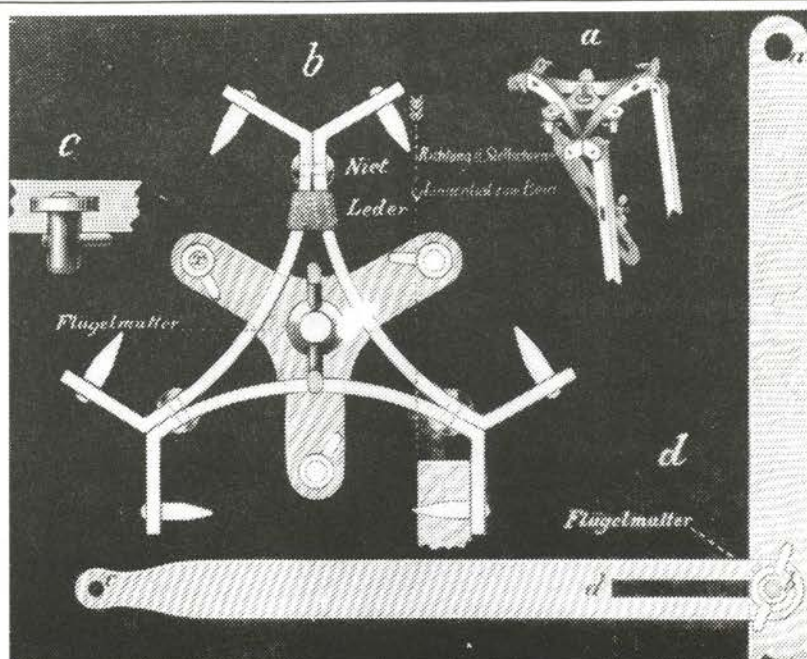
ZEITSCHRIFT UND REPERTORIUM
FÜR
PHOTOGRAPHIE UND VERWELFÄLTIGENDE KÜNSTE

HERAUSGEGEBEN
VON
DR. F. STOLZE.

OFFIZIELLES ORGAN DES PHOTOGRAPHISCHEN VEREINS
ZU BERLIN.

1888
VIERTHUNDETER JAHRGANG

IM VERLAGE DER EXPEDITION DES PHOTOGRAPHISCHEN WOCHENBLATTES
F. U. BENCKENDORFF
BERLIN NW., FRIEDRICHSTRASSE 141.

Stativfastspænding er åbenbart et aktuelt emne, for i Maj fortsætter Bickell med denne tegning af en perfekt transportabel løsning. a: hvordan det enkelte stativben fæstnes. b: grundrids af hovedet set fra neden. c: fra siden hvor stelskinnen påhænges. d: viser en fjederståls metalskinne på stativbenet. Længderne ab, bc og bd er vist i det rigtige måleforhold. Stativhovedet består af tre flade jernstykker og en gennem hver af disse stukken messingtrekant. Hvorved de tre fladjern fjederer en smule mod messingtrekanterne og holdes stabilt fast af svære nitter.

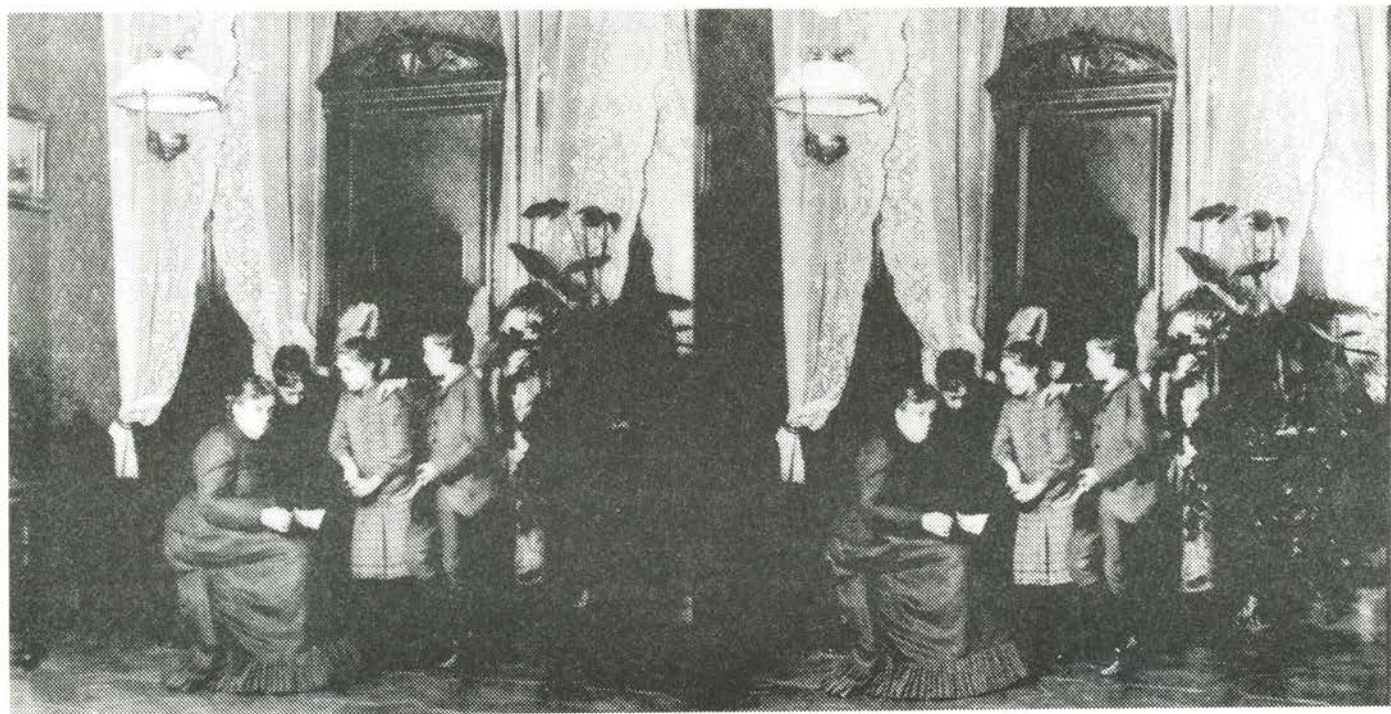

"EXPRESSTYPIE"

Lanceres i April som en konkurrent til AUTOTYPI, idet metoden er billig, hurtig og så nem at enhver bogtrykker selv kan forestå processen, der er baseret på en kornstruktur der gør direkte tryk mulig via en gummibikromat-emulsion på zink. Portrætter kan som det ses med fordel gengives således, hvorimod det kniber når det gælder fotos med fine detaljer.

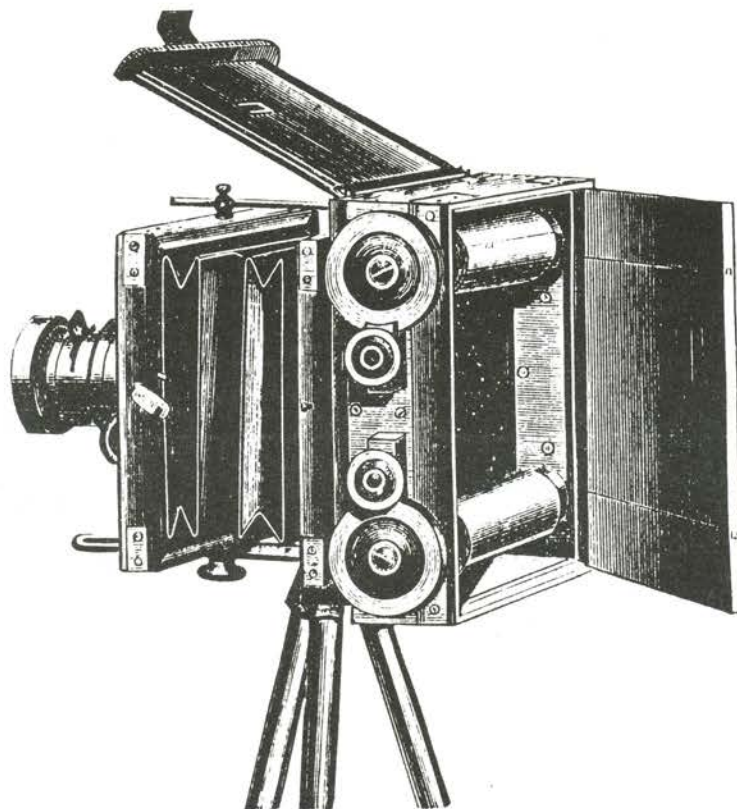
Indenfor atelierfotograferingen nåedes i firserne, ikke mindst i Berlin, et højdepunkt - ikke mindst takket være de SEAVEY'ske baggrunde, der udmærkede sig ved stor plastisk virkning. Dybdevirkningen i disse baggrunde havde også gunstig indflydelse på mulighed for brug af rekvisitter (stole, tæpper o.lign.). Her et eksempel på det eksklusive portræt fra Berlin-fotografen J.C.SCHAARWAECHTER lavet efter et original J.B.OBERNETTER-aftryk. Fremstillet efter en metode, hvor masseproduktion i kvalitet var en selvfølge.

MAGNIUMLYS

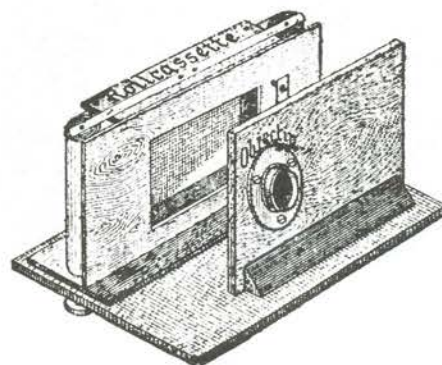
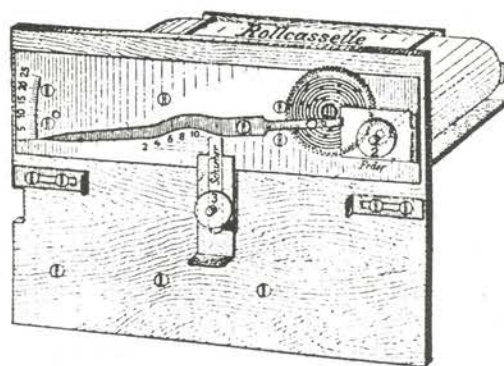
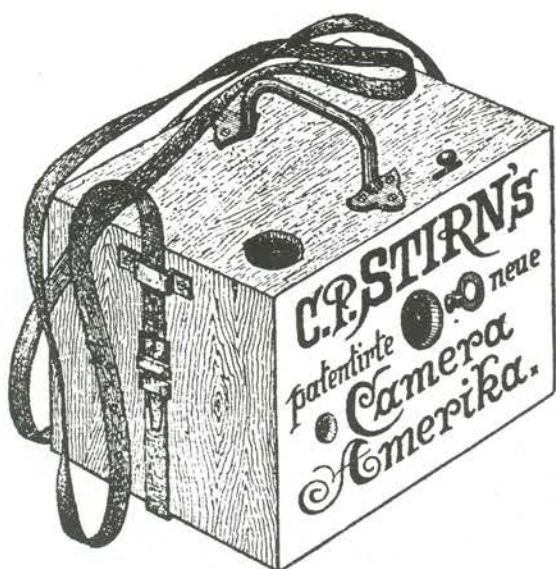
var et populært emne i 88 og tidskriftet bragte utallige artikler om mange mærkværdige nykonstruktioner til forskellige former for affyring. En billiggørelse lanceredes også. Man blandede simpelthen savsmul i magniumspulveret - dog efter at denne havde suget sig mæt i pyroxilin.

Et smukt interieur eksempel - en stereooptagelse af Dr. JUL. HOFFMANN i Wien med magnium blitz som lyskilde.

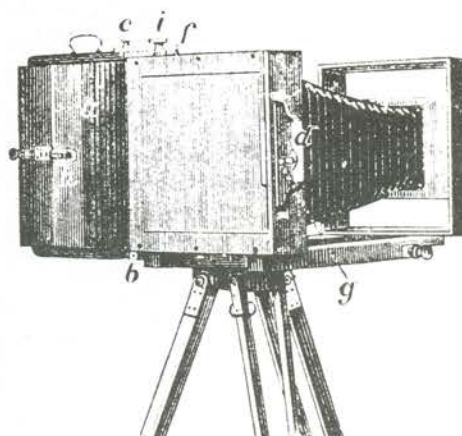
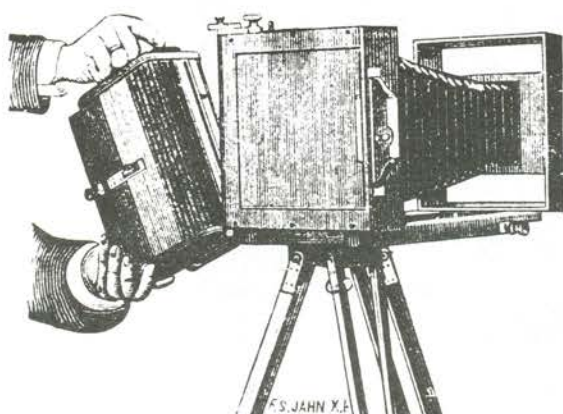

WARNERKE's patenterede rullefilmskassette.

Med denne kunne op til 100 optagelser gøres uden filmskift. Filmen (papiret) blev planholdt af de to små skruer på siden - mellem transportskrueerne!

"Let-vægts"-kameraer, ikke mindst til rullekassetter, har været kendt nogle år takket være pionerer som WARNERKE, BALAGNY, EASTMAN, JUST og WILDE. Men de har på grund af alle patenterne været for dyre, mener fabrikant RUDOLF STIRN (Sebastiansstrasse 34, Berlin). Derfor lanceres letvægteren "CAMERA AMERIKA" (også patent.) - et enkelt trækamera til 24 optagelser i størr. $8\frac{1}{2} \times 10$ cm. Lukkeren har "M" (øjeblik) og "Z" (tid), alt efter om den påvirkes mod højre eller venstre! Et sindrigt system i kameraets bund (se ill.) sørger for tælleverkets funktion. Transportspærren kan minde om den man idag kender i Kodak Instamatic - bare uden perforation.

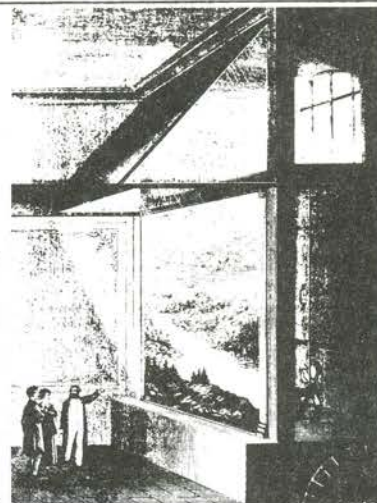

Foreningsåret slutter d. 6 December, hvor man på et medlemsmøde bliver præsenteret for en række kameranyheder. Fabrikant HYTTIG fra Dresden demonstrerer FICHTNER's stilbare PATENT-TØRPLADE-KASSETTE MED INDRETNING TIL OPTAGELSER PÅ PAPIRNEGATIVER. Systemet er bl.a. tiltænkt "Landskabs-turister", der hermed får mulighed for op til 12 optagelser - lodret el. vandret - uden filmskift! Vel at mærke med matskive kontrol hver gang! Apparatet tilbydes til plader op til 13×18 cm til en pris inkl. stativ 160-180 Mark. (ca. 400 kr?)

+++ leg med foto ...+++ leg med foto ...+++ leg med foto ...+++ leg med foto ...

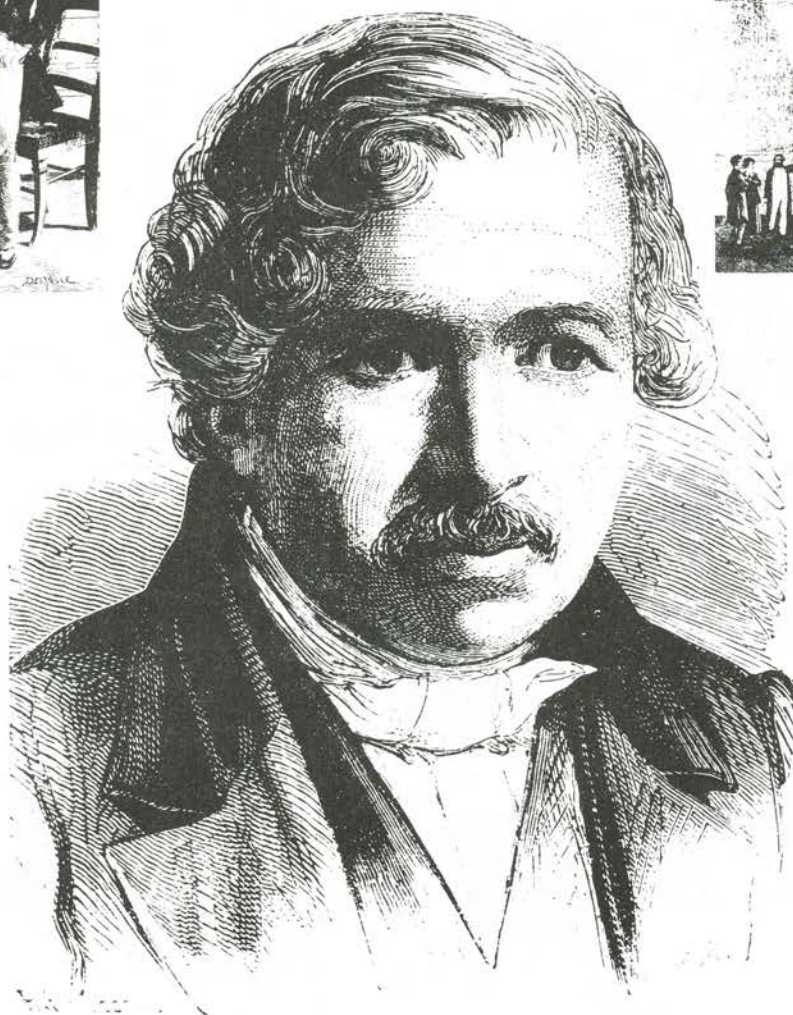

18 November 1787

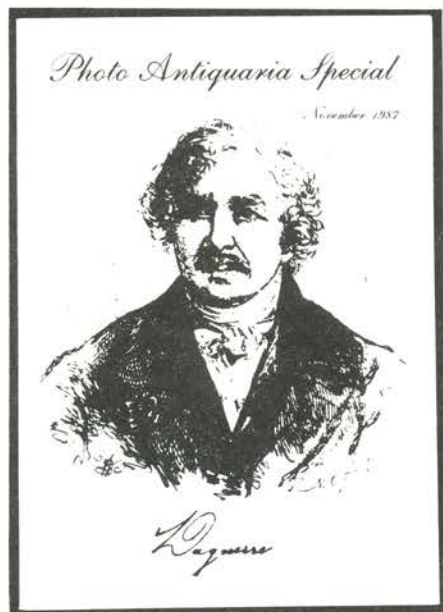

DIORAMAET
i Paris.

10 juli 1851.

LOUIS JACQUES MANDÉ DAGUERRE

Marts 1988.

I anledning af 200 årsdagen for Daguerres fødsel udgav CLUB DAGUERRE et specialnummer af "PHOTO ANTIQUARIA". Vi har sikret os et begrænset antal af original udgaven (Bogen udkommer senere i en boghandler-version). Bogen er et klub-arbejde med Peter Rott, Jürgen Stallknecht og Klaus Storsberg som de bærende kræfter. Bogen er på 174 sider i A-4 (glittet) med et hav af illustrationer i sort/hvid plus et enkelt spec. i farve af daguerreotypi. KR. 2 9 8 . -
- et reference værk om Daguerres liv og betydning, som næppe foreløbig vil blive overgået.

PER ASK **ASG** **NIELSEN**
FOTO
DK 7400 HERNING · BREDG.13-15 · TLF.07.12 55 14

GIRO: 4 12 67 77.

+++ leg med foto ...+++ leg med foto ...+++ leg med foto ...+++ leg med foto

•Daguerre's rival•

FLEMMING BERENDT

Begyndelsen...

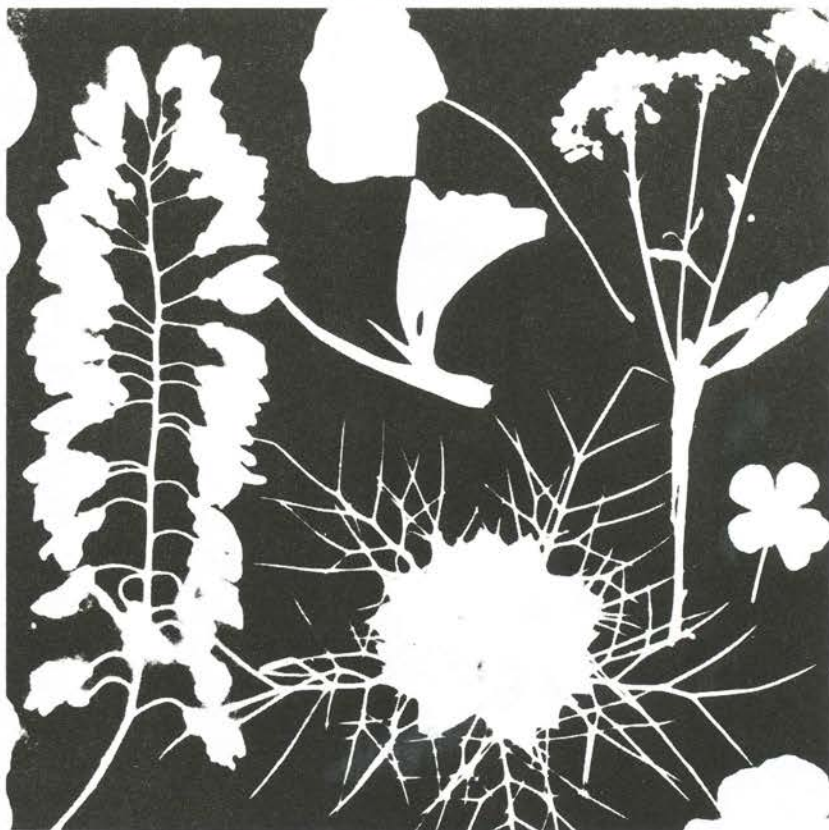
Selvportræt af Bayard optaget i hans atelier (1855-1863) Albumin (265x350 mm).

Franskmanden Hippolyte Bayard (1801-1887) blev født den 20. januar 1801, han var søn af en førsteforligsdommer i byen Breteuil Noye. Faderens ønske var, at den unge Hippolyte skulle læse jura og dermed følge en familietradition. Han fik da også ansættelse som notar hos en sagfører i byen. Her lærte han en ung spirende kunstner, Edmond Geoffroy at kende. Der opstod et nært venskab mellem de to mænd, som hurtigt blev enige om, at deres ambitioner rakte ud over det de kunne forvente at opnå i den lille provinsby. Efter nogen tid traf de en fælles beslutning: at forsøge lykken i landets hovedstad Paris.

I de følgende år prøver de på forskellig vis, at tjene til det daglige brød. Hippolyte Bayard, ender med at blive embedsmand i finansministeriet. Edmond Geoffroy får ansættelse som skuespiller ved Comedie Francaise...

Edmond Geoffroy. Photogravure optaget 1879-1880. Comédie Française. Samling: F. Berendt.

Et af de første papirnegativer (1837-1838).

Bayard

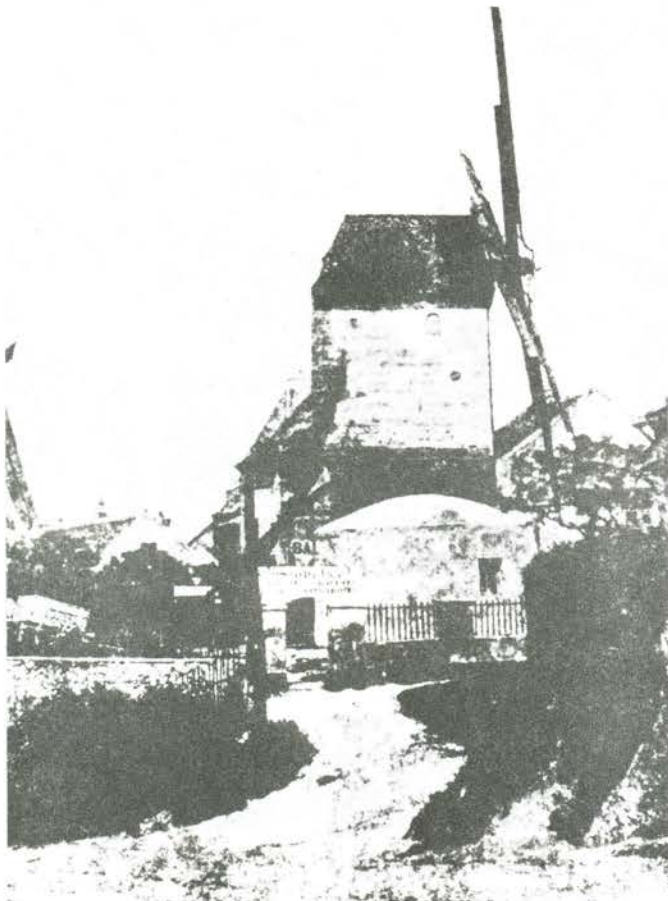
... 1837

Det er meget sparsomt med oplysninger i de tilgængelige fotohistoriske bøger, men under mit ophold i Paris 1987, kom jeg i besiddelse af nogle spredte dokumenter om den hidtil så lidt kendte Bayard.

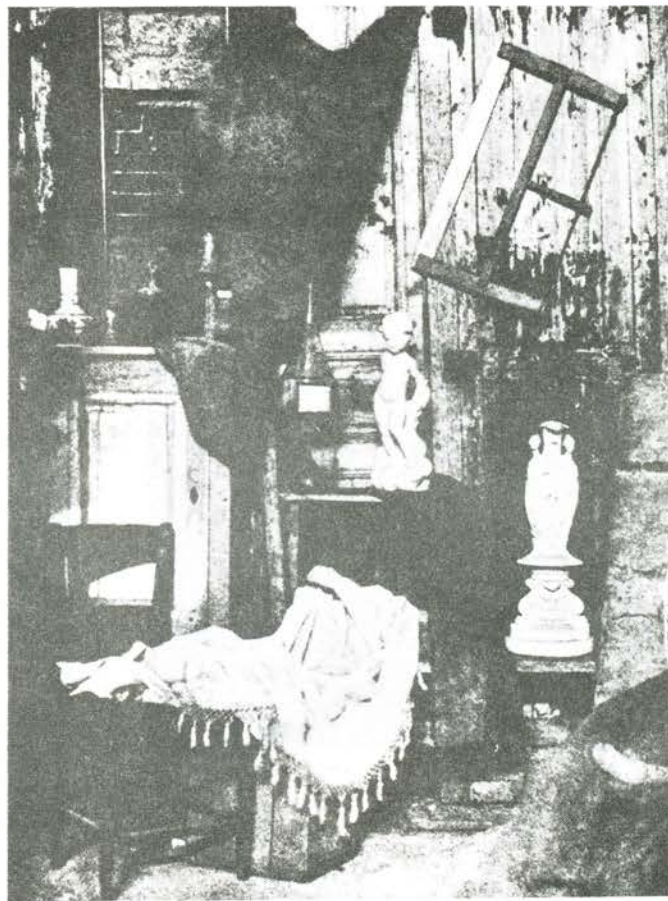
Idéen til at beskæftige sig med den fotografiske proces kan være opstået på mange måder, men den her genfortalte er ikke den mindst fornøjelige. Bayard's barndomshjem havde en smuk og velplejet frugthave med bl.a. æble og ferskentræer. Haven var faderens stolthed, derfor havde han fremstillet nogle skabeloner af sit initial: "B". Disse satte han på den endnu umodne frugt og ved endt modning sad der et bomærke på frugterne, som han med fryd bød venner og bekendte.

Denne lille anekdote fortæller om stoffers lysfølsomhed, noget man havde kendt i århundreder og som var anerkendt af videnskaben.

Hvornår Bayard begynder at eksperimentere er uvist, men senest i begyndelsen af 1837 må man antage, at hans bestræbelser er seriøse. Hans ven Edmond Geoffroy, hvis omgangskreds var skuespillere og kunstnere, får Bayard introduceret hos adskillige litografer, kobberstikkere og malere, for hvem camera obscura var et almindeligt anvendt hjælpemiddel i deres daglige arbejde.

Le Moulin de la Galette, Montmartre 1847. (175x255). Kopi fra 1927. Originalnegativet gået tabt.

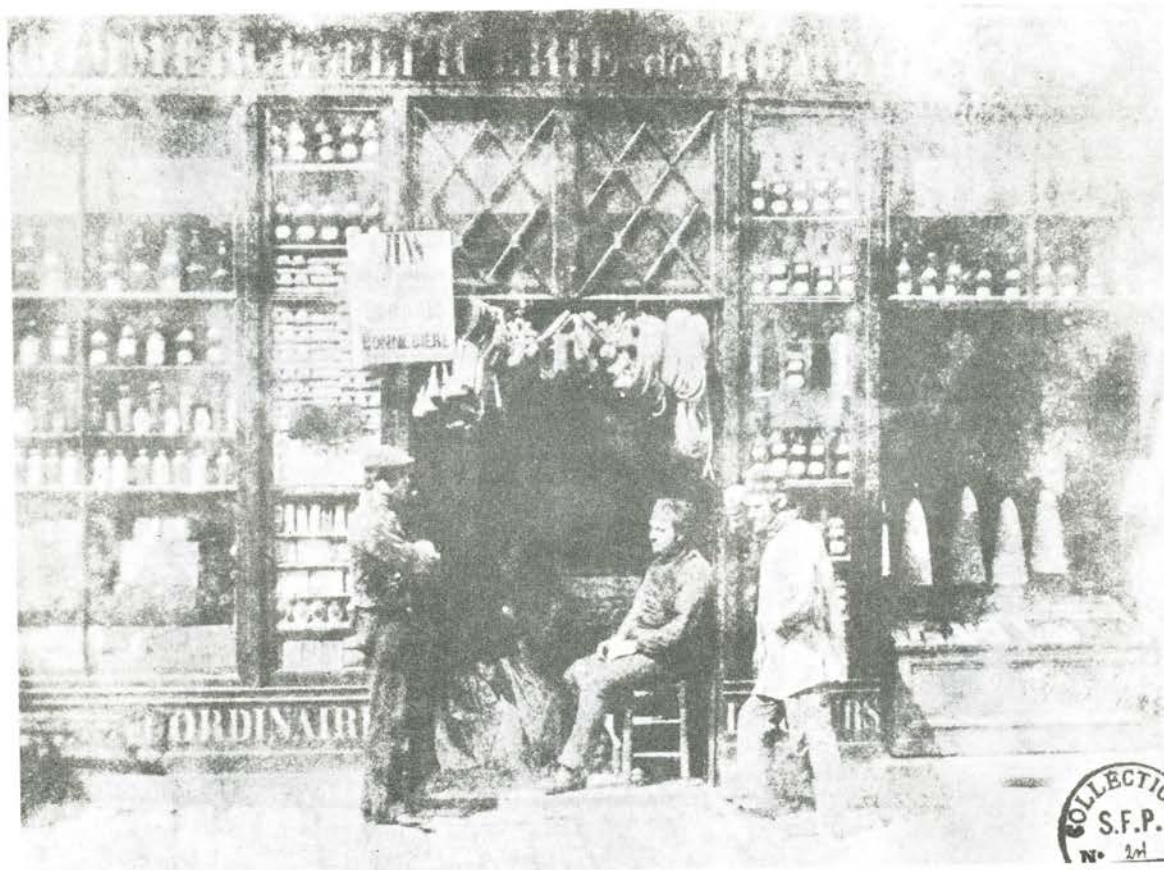
Et hjørne af Bayard's atelier optaget omkring 1846-1848. (165x235).

Francois Dominique Arago

Den 7. januar 1839 offentliggjorde Arago i videnskabernes akademi Louis Mandé Daguerre's opnåede resultater, og fremviste et latent, spejlvendt billede på en forsolvet kobberplade, et såkaldt daguerreotypi. Denne begivenhed har selvfølgelig været Bayard bekendt og tilskyndet ham til at intensivere sine forsøg.

Aldeles uvidende om Fox Talbot's forsøg i England, anvendte også Bayard klorsølvpapir og fik dermed et negativ. Den 5. februar 1839 viser han de første prøver og resultater til César Desprets, medlem af det videnskabelige akademi. Desprets fortæller ham, at Daguerre's billeder er meget smukke og bestemte, omend spejlvendte. Herefter tyder det på, at Bayard ikke er tilfreds med sine klorsølvnegativer, men sætter sig det mål, at færdigudvikle en direkte positivmetode som, på Desprets anbefaling, kan forelægges betydningsfulde videnskabsmænd i akademiet.

Hippolyte Bayard får etableret et personligt møde- den 13. maj 1839 med fysikeren Jean-Baptiste Biot (1774-1862), som er stærkt interesseret i den fotografiske proces. Biot havde to uger før Arago's afsløring i akademiet, modtaget de første billedprøver fra Fox Talbot i England.

Krydderihandel i Paris optaget i 1846.
(215x160).

Société Française de Photographie.

Endnu mere betydningsfuldt må dog det møde have været for Bayard, hvor han får foretræde for selveste Francois Dominique Arago i videnskabernes akademi den 20. maj 1839. (1786-1853)

Endelig stod han overfor den mand, der kunne have fremmet hans sag. Arago havde imidlertid allerede på regeringens vegne tilrettelagt de store planer, man havde med Louis Daguerre's opfundne proces. Den franske stat skulle købe opfindelsen, Louis Daguerre tildeles en livstidspension og daguerreotypiprocessen skænkes af Frankrig, som en gave til hele verden. Fransk "storhed" uden grænser!

Pludselig stod nu denne aldeles ukendte, lidt generte - selvlærte mand, Hippolyte Bayard, underordnet embedsmand i finansministeriet, og fremviste papirbilleder, med smukke motiver fra Paris. En yderst pinlig situation for Arago. Hvilke muligheder havde han for at få denne "rival" til Daguerre, at forsvinde fra scenen?

De to mænds samtale, kender vi ikke, men den 7. juni 1839 lader Arago, gennem indenrigsminister Duchatel, udbetale et beløb på 600 francs til Bayard, med følgende skriftlige kommentar: "Til anskaffelse af et bedre udstyr og til gennemførelse af videre forsøg". Dette var den officielle begrundelse, men virkeligheden var en ganske anden.

De 600 francs var bevilget for at lukke munden på Hippolyte Bayard.

Hippolyte Bayard siddende ved indgangen til et havehus i hans barndomshjem. Papirbillede fra ca. 1848. (170x220).

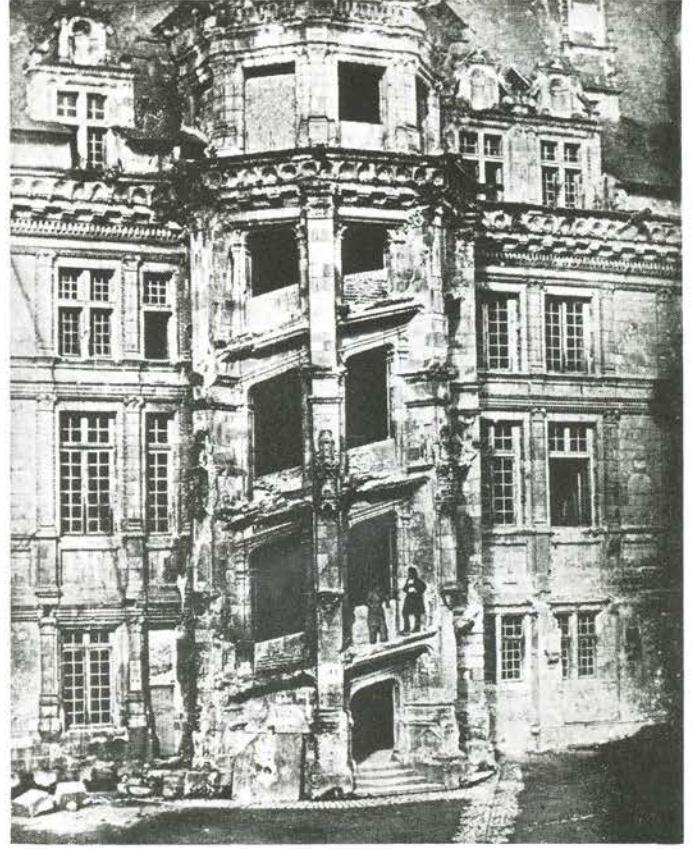
Soci te Francaise de Photographie.

Den ihærdige Bayard lader sig dog ikke skræmme, for allerede den 24. juni udstiller han ca. 30 fotografier i auktionskommiss rens sal i Rue de Jeuneuis 16, i Paris. Verdens første fotoudstilling og samtidig en velg renhedsfest, hvis indtægter ubeskåret skal gå til de jordsk lvsramte på  en Martinique.

Tilsyneladende forbliver Bayard aldeles tavs i de følgende måneder, endog da Daguerre's daguerreotypiproces bliver offentliggjort i videnskabernes akademi af Arago den 19. august 1839.

Religiøs procession i Rue des Batignolles. Kollodiumoptagelse. Eksponeringstid 2 sekunder. (120x165).

Restaurering af slottet Blois optaget i 1843. (155x205).

Société Francaise de Photographie.

1839..

Bayard fortsætter dog med at holde sin arbejdsproces hemmelig, som lovet Arago. (Her kan man tænke sig en skriftlig erklæring mellem de to mænd, afgivet på æresord).

Vi er nu nået frem til den 24. oktober 1839 - Bayard har på dette tidspunkt opfundet en metode, som med en fremkaldelse i kviksølvdampe skabte et negativt papirbillede. En udførlig arbejdsbeskrivelse overgiver han den 11. november 1839 til videnskabernes akademi, men i forseglede kuvert, med påbud om, at seglet kun må brydes med hans tilladelse. (Grunden til dette er ukendt).

Den 8. februar 1841 ophæver han påbudet, og arbejdsprocessen kan offentliggøres.

Men på dette tidspunkt har hans metode ingen betydning længere - tiden er løbet fra Bayard!

Barrikade i Rue Royale under revolutionen i 1848. (24ox18o).

Det blå stempel!

Hippolyte Bayard synes aldeles glemt, men gennem hans vennekreds bliver Beaux-Art akademiet gjort bekendt med hans smukke fotografier fra bl.a. Montmartre kvarteret. En sekretær i akademiet, Raoul Rochette får til opgave at udarbejde en bedømmelse af hans hidtidige arbejde. Den beretning bliver oplæst den 2. november 1839 i akademiet og gengives her i uddrag:

"Akademiet, som på det sidste møde modtog en meddelelse om de med Bayard arbejdsproces fremstillede billeder, har desangående kunnet gøre rede for, hvor værdifuld en opdagelse, der allerede kan fremvise sådanne resultater, kan blive for kunsten. Alle medlemmer af akademiet har ensstemmigt berømmet disse billeders fortjeneste, deres skarphed og deres skønhed.

Den uvurderlige og hidtil enestående fordel, at være fikseret på papir, hvilket forenkler deres anvendelse og gør transporten betydelig lettere, bidrog yderligere til den interesse og tilfredshed, som synet af disse billeder indgav akademiet".

Videre hedder det:

"Hr. Hippolyte Bayard's ansøgning til akademiet om, at underkaste resultaterne af hans arbejde et omhyggeligt skøn, er naturligvis enstemmigt vedtaget".

Endelig har en officiel forsamling givet Bayard det blå stempel.

Dette smukke billede er optaget på en
klosterskole omkring 1865.
André Jammers samling. Paris.

Fox Talbot

Fox Talbot i England fremstillede de første kalotypier i september 1840 og de er Bayard's billeder overlegne i skarphed og toning.

I et brev dateret den 24. februar 1840, skriver Bayard følgende om sin publicerede arbejdsproces:

"Jeg har indtil dato udsat at bekendtgøre den af mig opfundne fotografiske proces, da jeg først ville have arbejdsprocessen så fuldkommen som muligt. Jeg kunne dog knap forhindre, at noget af min arbejdsmetode rygtedes, så at man mer eller mindre kunne drage nytte af mit arbejde og berøve mig æren for opfindelsen. Jeg tør derfor ikke længere tøve med at bekendtgøre den af mig udarbejdede metode. Til at angive de nødvendige enkeltheder mangler jeg tid, med akademiets venlige tilladelse ville jeg gerne fuldstændiggøre oplysningerne ved det næste møde.

Her giver jeg et kort sammendrag af arbejdsprocessen: Almindeligt brevpapir sværes ved lyset. Så dypper jeg det nogle sekunder i en opløsning af jodkalium og bringer det liggende på en skifferplade ind i camera obscura. Når billedet er fremkommet, bader jeg papiret i en opløsning af natriumhyposulfid, vasker det rent i varmt vand og lader det tørre i mørke".

Efter publikationen var der andre opfindere, som præsenterede deres præstationer. En mand ved navn Vèrignon, fremkom med enkeltheder af en af ham opfunden fotografisk proces. En anden opfinder (professor i kemi) Jean-Louis Lassaigne (1800-1859) gjorde opmærksom på sine fotokemiske resultater. Desuden var der en skotte ved navn Andrew Fyfes (1792-1861) hvis forsøg også måtte komme i betragtning, da Arago i forbindelse med mødet den 16. marts 1840 blev nødt til at gøre ende på præferencestridighederne.

Alle de forelagte fotografiske processer var indbydes forskellige, men fælles for dem alle var, at de byggede på forsøg med klorsølvpapir.

Arago undlod at omtale sit møde med Bayard den 20. maj 1839, hvor han havde fået forevist arbejdsprøver. Arago må have været pinligt berørt af situationen, og må have været temmelig sikker på at Bayard ville tie stille.

Ridder af æreslegionen

Først i 1842 fik Hippolyte Bayard en officiel godkendelse fra Société d'Encouragement pour l'Industrie Nationale, der gav ham 4.000 francs. 20 år senere blev Bayard slået til ridder af æreslegionen. I de mellemliggende år havde han udført store opgaver for arkitekter, arkæologer og andre. Som resultat af disse mange opgaver efterlod han sig et større antal pragtfulde og kulturhistorisk værdifulde billeder med bl.a. motiver fra Paris, et af hans yndlingsmotiver var, som før omtalt kvarteret omkring Montmartres møller.

Alsidig

Hippolyte Bayard var særdeles alsidig, han havde en veludviklet kunstnerisk sans for motivet. Derudover var ingen fotografisk proces i hans samtid, ham ukendt. Umiddelbart efter at daguerreotypiprocessen var blevet offentliggjort frembragte Bayard nogle af de smukkeste daguerreotypier i Frankrig.

Da kalotypien nåede frem til Frankrig fra England, var han at finde blandt de første der udnyttede den, og hans navn figurerer da også ganske snart sammen med Le Gray og Charles Nègre, to af de ypperste fotografer.

Selvportrætet

Det groteske selvportræt.
"Det her viste kadaver er monsieur
Hippolyte Bayard, opfinderen....."
Offentliggjort den 18. oktober 1840.

Bayard var desuden medstifter af Société Française de Photographie, denne institution eksisterer stadig og er i besiddelse af en stor billedsamling, deriblandt Bayard's billeder. Blandt denne samlings perler findes et af de berømteste, og mest afslørende menneskelige portrætter. Han har fotograferet og fremstiller sig selv, som en druknet. Selvportrættet blev offentliggjort i "Moniteur Officiel" den 24. juni 1839 - med følgende lakoniske tekst:

"Det her viste kadaver er monsieur Bayard, opfinderen af en fotografisk proces, som de allerede kender - eller kommer til at lære at kende, og som med sikkerhed vil frembringe store resultater. I mere end tre år har denne opfindsomme og utrættelige forsker beskæftiget sig med at fuldende sin opfindelse. Akademiet, kongen, alle der har set hans billeder, som han selv finder ufuldkomne har beundret dem - således som de nu gør. Billederne har givet ham megen ære, men ikke én rød øre. Regeringen gav Daguerre alt for meget og gjorde intet for herr. Bayard, så den ulykkelige druknede sig! Mine damer og herrer, lad os nu komme videre således, at eders lugtesans ikke besværes, mandens ansigt og hænder er, som de ser, begyndt at gå i forrådnelse".

Hippolyte Bayard trak sig tilbage i midten af 1860'erne og døde den 14. maj 1887 i byen Nemours, helt præcist i ejendommen Quai des Fossés 25.

Hovedparten af hans billeder, ialt 864 katalognumre, blev overdraget til samlingen Société Française de Photographie. Nogle af de viste billeder er fra denne samling.

Foruden den store billedsamling er institutionen også i besiddelse af et album, hvor Bayard omhyggeligt, med sirlig håndskrift har beskrevet sine kemiske forsøg. Andre optegnelser og billeder befinder sig i private samlinger, som delvis er registrerede.

I 1914 ønskede man, at hædre Hippolyte Bayard i hans hjemby Breteuil. Den 2. august 1914 var det meningen at en statue skulle afsløres til hans ære. Desuden ville man på en mindre udstilling vise udsnit af hans fremragende billeder.

Imidlertid udbrød den 1. verdenskrig den 1. august, og under den almindelige forvirring blev hans billeder liggende på nogle borde, hvor de blev glemt og udsat for den ubarmhertige sommervarm indtil fotohistorikeren Georges Potonniée (1862-1949) heldigvis genfandt de unikke billeder året efter i god behold.

Skæbnen var endnu én gang nådeløs imod ham. Hans æresdag blev udskudt, hans fotografier glemt på et bord og mindesmærket først afsløret otte år senere, den 14. juli 1922.

Når man i dag betragter Bayard's billeder, undres man over at disse billeder er frembragt indenfor de første tyve år af fotografiets historie.

Hippolyte Bayard's fotografiske værker kom til at stå i skyggen af de sølvspejlende daguerreotypier, som Paris og den ganske verden var blændet af. Hermed er der givet et bidrag til hans æresoprejsning!

Kildeangivelser:

Aaron Scharf: Pioners of Photography
London. 1975.

Mémoires Originaux des Créateurs de
la Photographie. Paris 1898.

Beaumont Newhall: Die Väter der Fo-
tografie. Heerings-Verlag. 1978.

Arthur Goldsmith: The Camera and
its Images. 1979.

M.F. Braivé: The Eye of an Age.
New York. 1962.

Rudolf Skopec: Photographie im Wan-
del der Zeiten. Prag 1964.

Hra Himmner: Geschichte der Photo-
graphie. Stuttgart. 1981.

Josef M. Eder: Geschichte der Photo-
graphie. Berlin. 1905.

Volker Kahmen: Photography as Art.
London. 1973.

Autor's egen samling. Objektive
arkiv. Diverse fotohistoriske ar-
tikler.

7. januar 1839.	Arago bekendtgør i V.A. Daguerre's proces.
5. februar	Bayard viser Despres papirbilleder.
13. maj	Bayard viser Biot direkte positiv billeder.
20. maj	Bayard's møde med Arago.
Juni	Bayard udstiller sine papirbilleder.
19. august	Daguerre hædres i videnskabernes akademi.
Oktober	Bayard opfinder et negativt papirbillede.
2. november	Bayard's arbejdsproces bekendtgøres i Beaux-akademiet.
11. november	Bayard overgiver en beskrivelse af sin arbejdsproces til videnskabernes akademi.
20. februar 1840	Bayard publicerer sin arbejdsproces og ønsker en redegørelse.
16. marts 1842	Møde i videnskabernes akademi. Bayard får officiel godkendelse fra en videnskabelig institution.
1862	Bayard bliver ridder af æreslegionen.
1922	Mindeplakette afsløres.

STEREOSKOP KLUBBEN 1908

Fungerende sekretær
Erich Kirschner.

Erich Kirschner og Poul
Bentzon med de "hjemvend-
te hæfter.

Det er med stor glæde at Dansk Fotohistorisk Selskab har modtaget via Peter Randsløv og Flemming Berendt en indbydelse til et samarbejde med Stereoskopklubben af 1908.

Det første fællesmøde vil blive afholdt den 14. maj dette år. Her vil specielt interesserede indenfor D.F.S. være repræsenteret. Stereoskopklubbens levnedsløb bliver her kort beskrevet af konstituerede sekretær Eric Kirschner:

For 80- år siden, i januar 1908, blev Stereoskopklubben stiftet af en håndfuld entusiastiske stereofotografer, fortrinsvis amatører; det var, som i dag, en cirkulationsklub med præsentation af egne, og kritik af andres billeder. I begyndelsen lagde man papirbilleder i mapperne, senere blev glasplader i formatet 12x16,5 obligatorisk. Med mapperne fulgte også diskussionshæfter med almene oplysninger, tekniske og teoretiske redegørelser samt løbende diskussioner om kunstneriske, tekniske eller foreningsmæssige spørgsmål.

Desværre mangler to af hæfterne, specielt beklages manglen af hæfte nr. 1 som måske med stor nøjagtighed kunne have fortalt os om klubbens start; dog kan det på grundlag af hæfte nr. 2 fastslås at følgende var medlemmer fra starten: Peter Elfelt, H. Alstrup, Emil Liisberg, Chr. Winther, J.P. Gierulff, Thorvald Hansen, Wisborg, L. Werner, Aage Kirschner, E. Hertzsprung, R. Dons og C.J. Brodersen.

Stereoskopklubben var fortrinsvis en Københavnerforening, og først i 1953 fik man en sekretær i Provinsen, det var den dynamiske overlæge P.G.K. Bentzon i Århus, som overtog ledelsen af Stereoskopklubben. Efter Bentzons død forsøgte man flere gange, og uden held, at få udleveret de gamle diskussionshæfter. Fra Sønderborg Fotoklub kendte jeg tilfældigvis Bentzons sønnesøn Poul Bentzon, og da vi en dag snakkede stereo, som også han var interesseret i, fortalte jeg om de savnede diskussionshæfter. Poul blev fyr og flamme, tog op til sin bedstemoder i Århus, og sammen med sin far fik han overbevist hende om at hæfterne var Stereoskopklubbens ejendom. Så med Poul Bentzons indsats kom det historisk værdifulde materiale tilbage til klubben.

Hæfterne bliver nu udsendt til Stereoskopklubbens medlemmer i form af fotokopier, i mindre portioner ad gangen. I klubbens arkiv findes også Mønstersamlingen på ca. 150 glasplader i formaterne 12x16,5, 6x13 og 4,5x10,7. Disse billeder som i sin tid er blevet udvalgt af medlemmerne gennem skriftlige afstemninger, bliver nu affotograferet, og kopieret på 6x13 cm papir til cirkulation blandt medlemmerne.

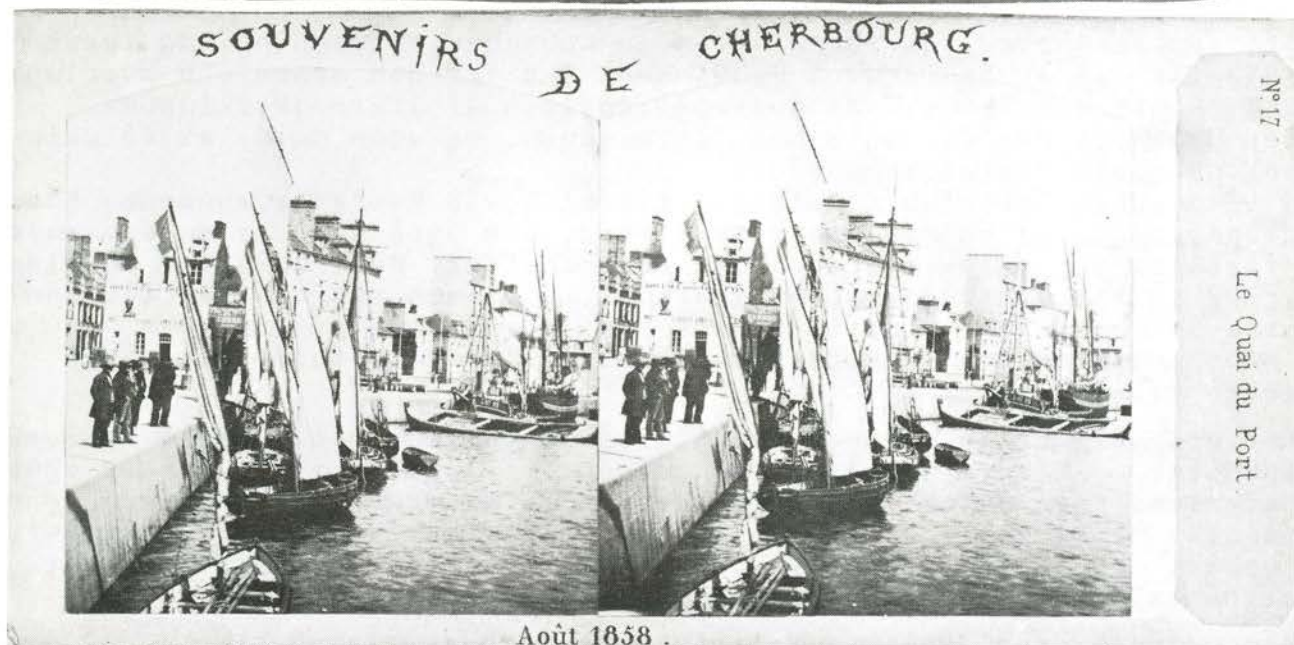
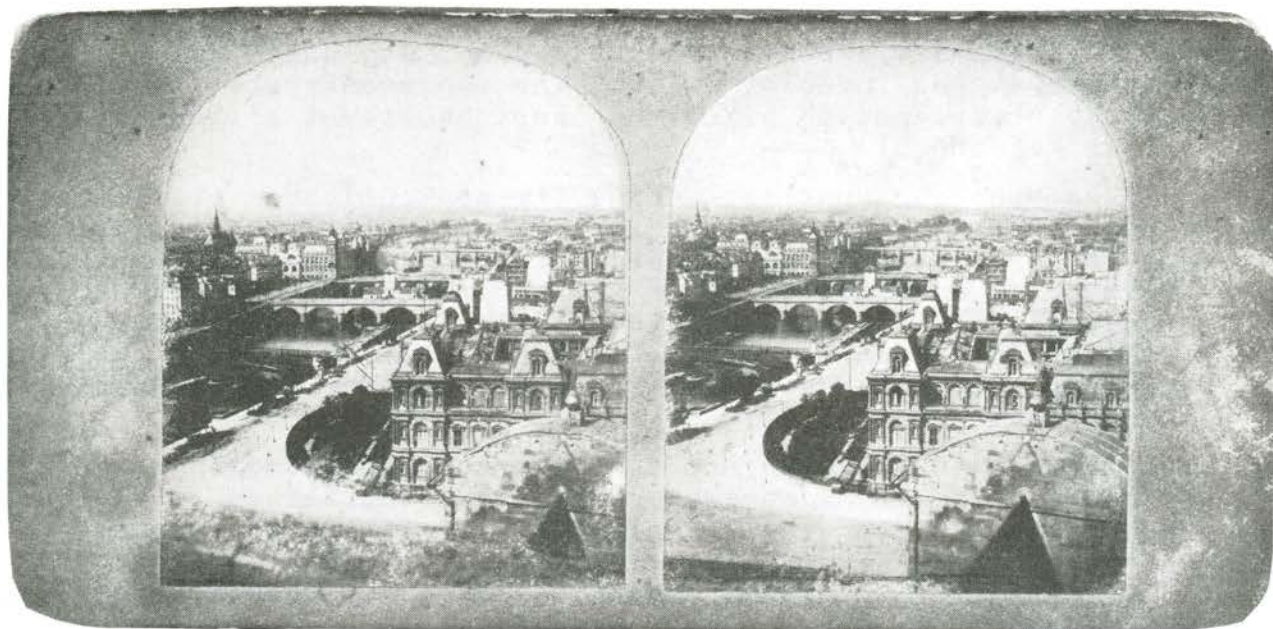
Klubben står som medlem i National Stereoscopic Association, USA og i Third Dimension Society, England og påtænker medlemskab af endnu flere udenlandske stereoselskaber, dels for at få kontakter, dels for tids- tidsskrifternes skyld.

Endvidere står vi som medlem af Dansk Fotohistorisk Selskab, som vi håber på et godt samarbejde med i tiden der skal komme.

'STEREO, 3-D

Det stereoskopiske billede blev i midten af 1850'erne meget udbredt også i Frankrig. Der er langt imellem så velbevarede og tidlige stereoskopbilleder som disse.

Hippolyte Bayard's Paris 1857-1858. Byen havde næsten dobbelt så mange indbyggere, som København har i dag. Den blev under Napoleon den III, gennemrenoveret og blev ubetinget Europas hovedstad. Byernes by!

Cherbourg - krigshavnen i Normandiet - beskyttet af en 4000 meter lang dæmning, med tilhørende krigsforter, færdigbygget 1858. Billedet er fra inderhavnen.
Samling: John Philipp.

CAMP DE CHÂLONS

1857.

Camp de Châlons.

Camp de Châlons.

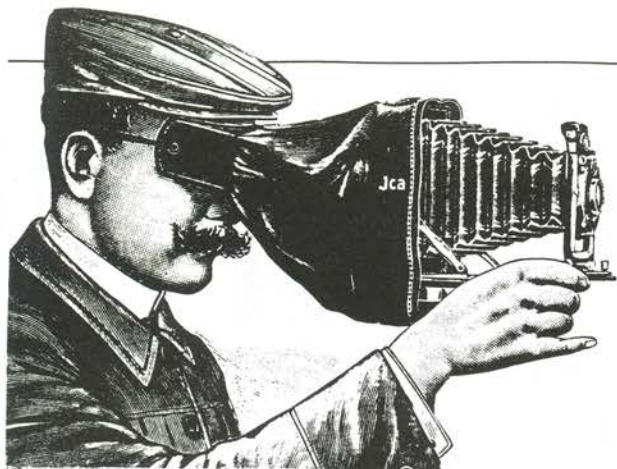

Camp de Châlons.

Fransk "GLORY"!

Napoleon den III's armé var pyntelig, flot udfoldende parader, eksercits og national selvros, det var en del af det franske storrige.
Samling: Flemming Anholm.

»Dit og Dat«

AL FORENINGSOMTALE VIL I FREMTIDEN BLIVE BRAGT UNDER DENNE "GAMLE" ORIENTERENDE OVERSKRIFT!

MØDEDATOER VIL FRA NÆSTE NUMMER VÆRE AT FINDE PÅ OMSLAGETS NÆSTSIDSTE SIDE!

KÆRE MEDLEM AF DANSK FOTOHISTORISK SELSKAB - DIN TILMELDING TIL LANDSMØDET DEN 23. APRIL PÅ BRANDTS KLÆDEFABRIK I ODENSE SKAL SKE I LØBET AF DE NÆSTE 8 DAGE!

TAG DERFOR TELEFONEN NU OG RING TIL OLE KNUDSEN 02 36 99 70 EL-
LER TIL ET AF DE ANDRE BESTYRELSESMEDLEMMER!

ÅRETS STORE AUKTION OG LOPPEMARKED BLIVER AFVIKLET I ODENSE.

Som det vil fremgå af følgende, foreslår bestyrelsen 4 mindre ændringer i vore vedtægter. De gamle vedtægter fra maj 1984 vedlægges!
De nye vedtægter fremsendes september 1988.

§3 Følgende slettes, da det ikke benyttes:

"Nye medlemmer betaler et indmeldelsesgebyr, der fastsættes af generalforsamlingen".

§4 Præsident og Vicepræsident ændres til formand og næstformand. Styrelse ændres til bestyrelse.

"Selskabet ledes af en bestyrelse, der består af en formand, en næstformand og maksimalt 5 bestyrelsesmedlemmer.

Denne konstituerer sig selv.

Valg til bestyrelsen sker for en periode af to år. Medlemmer på valg, fremgår af dagsordenen.

Ved modkandidater, vælges ud fra stemmeflertal efter skriftlig afstemning, fuldmagter medregnes.

For at sikre kontinuiteten, kan højst 3 bestyrelsesmedlemmer fratræde om året.

Bestyrelsen leder selskabets arbejde, samt planlægger og gennemfører møder m.v.

Bestyrelsen kan ikke forpligte medlemmer ud over det årlige kontingent".

§5 Denne er helt forkert, idet man skal betale i sommermånederne.

"Det årlige kontingent fastsættes på generalforsamlingen.

Kontingentet skal betales senest 3 måneder efter girokortets modtagelse. Medlemmer der er i restance ved årsregnskabet afslutning, slettes af medlemslisten. Restanter vil modtage en rykker 1 måned tidligere".

§6 pkt. 5: (navn) villig til genvalg
Valg til bestyrelse: (navn) villig til genvalg
(navn) ønsker ikke genvalg

Bestyrelsen foreslår: (navn)

Linie to: Senest den 15. april ændres til:

"en uge før generalforsamlingen".

• MØDEREFERAT •

NOVEMBERMØDET:

Medlem af vort selskab Eli Ponsaing - lektor fra Grafisk Skole der er en afdeling af Det Kongelige Kunstakademi, holdt et interessant foredrag om heliografik, det vil sige rasterløs offset, som er en ny-gammel metode, hvormed man kan trykke i en kvalitet, der svarer til 200 linjer raster pr. cm, altså 3-4 gange finere end normal offset.

Som metoden siger, er det overflødigt at bruge rasternet. Offsetpladernes korning besørger rasterpunkternes rolle, og det trykte resultat er billedgengivelser, der i detaljerigdom tåler sammenligning med originale fotografier.

Eli Ponsaing fremviste egne værker fremstillet efter denne metode, smukke billeder med kunstnerisk nerve. Det blev en spændende aften med mange spørgsmål og kvalificerede svar.

En 4 siders beskrivelse af heliografi- rasterløs offset kan rekvireres fra redaktionen.

DECEMBERMØDET:

Stor auktion, stort fremmøde, stor omsætning - kort sagt - et rigtigt julemøde. Mange gode sager byttede ejermænd, medens kaffe, the og julekager blev fortæret. Vel mødt igen næste år!

1.

3.

2.

1. Eli Ponsaing fortæller om heliografik.
2. Auktionen er i fuld gang ved det store julemøde.
3. Flemming Anholm kommenterer sine lysbilleder.

JANUARMØDET:

"Kongens fotograf - Fotografens konge", var titlen på denne aften's foredrag. Flemming Anholm's interesse for det "gamle" Tysklands historie måtte uundgåeligt få en afsmittende effekt på hans fotohistoriske interesse.

Med sin store viden på det fotohistoriske område, havde Flemming blandet en flot cocktail, som ved hjælp af en serie dias blev serveret kyndigt, inspirerende og krydret med specialviden omkring de enkelte optagelser, samt de reproduktionsmetoder man dengang mestrede.

Hovedpersonen i dramaet var kong Maximilian II's kongelige Bayerske hoffotograf Joseph Albert (1825-1886) - der med sit kamera forevige de kongelige personer i deres storslåede omgivelser. Maximilian II var, som bekendt en ivrig bygmester, bl.a. lod han det berømte slot Neuschwanstein opføre - hvilket indebar, at riget nær var gået fallit.

I dag er det en kolossal indtægtskilde for landet, et yndet turistmål. Tak til Flemming!

Februar mødet:

Andreas Trier Mørch - kendt som den passionerede billedsamler - med stereo som speciale - gav en klar lektion i hvorledes disse ydmyge visit- og cabinetsbilleder, som enhver endnu kan erhverve for små penge, kan åbne for en helt ny (gammel) spændende verden.

Cabinetsformatet 14x10x3 mm blev indført af F.R. Window i London 1865. Året efter blev det populært i København, bl.a. fordi forfatteren Erik Bøgh (ham med "Dit og Dat") lod sig fotografere hos Georg E. Hansen - i det nye format

De ledsagende dias var smukke eksempler på denne vidunderlige verden. Også bagsiden af billederne, med de fine serigrafiske kunstværker har en historie at fortælle.

Ved hjælp af Bjørn Ochsners "Fotografer i og fra Danmark til og med år 1920" er døren åbnet til en næsten udtømmelig kilde af billedberigelse.

Andreas's evne til på en afslappet og munter facon, at gøre emnet levende, blev kvitteret med et langt bifald. Vi håber engang at få lov til at se nogle af hans mange stereobilleder!

Foto Mekanisk Museum er under hastig forvandling. Nye vinduer er isat, isoleringen påbegyndt og inden længe kan den indre opbygning påbegyndes. Vi er mange der krydser fingre for Arne Reimann! Vi glæder os til åbningsdagen!!

"AUKTIONSINTERESSEREDE"!!

Det har været nødvendigt at præcisere auktionsreglerne.

Desuden, for at spare porto vil medlemmer, som har deltaget i de 2 forgående auktioner AUTOMATISK få tilsendt auktionsliste - ALLE andre bedes rekv. den hos Ole Knudsen. o2 36 99 70. Bestyrelsen.

Claus E. Neble havde opstillet sine flotte fotohistoriske klenodier - til stor glæde for de mange kunder i handelsbankens afdeling. Brochurer for Dansk Fotohistorisk Selskab og Danmarks Fotomuseum var tilgængelig. TAK til Claus!

- § 1. Alle auktionsvarer sælges som beset og i den stand, som de ved hammerslag forefindes.
 - § 2. Selskabet fralægger sig ethvert ansvar for eventuelle fejl eller mangler ved de udbudte auktionsvarer, samt beskrivelsen af disse.
 - § 3. Da der har været eftersyn over de udbudte auktionsvarer, tages reklamationer over disse ikke til følge.
 - § 4. De udbudte auktionsvarers tilstand må ikke kommenteres under auktionen. Spørgsmål skal rettes til auktionslederen før auktionens begyndelse.
 - § 5. Hvis man ikke selv kan være til stede under auktionen, kan man sende sit højeste bud til selskabet senest 3 dage før auktionen, vedlagt en check på højeste bud plus salær. Får man hammerslag på en pris under sit højeste bud, sender selskabet det overskydende beløb tilbage. Forsendelse af auktionsvarer sker på medlemmets regning.
 - § 6. Den, der byder for en anden, forpligter sig herved som selvskyldnerkautionist.
 - § 7. Auktionarius bestemmer overbuddets størrelse og træffer tillige afgørelsen, hvis der opstår tvivl om budet.
 - § 8. Sælger og køber betaler begge 100/o af salgsprisen i salær til selskabets kasse.
 - § 9. Al afregning foretages kontant efter auktionen. Ejendomsretten over det solgte overgår først til køber, når købesummen er betalt.
 - § 10. Kun medlemmer af Dansk Fotohistorisk Selskab kan byde på selskabets auktioner.
 - § 11. Det er auktionarius' pligt at oplæse auktionsvilkårene før auktionen kan begynde.
- Dansk Fotohistorisk Selskab. 1988.

Dansk Fotohistorisk Selskab

Portegnelse over de af medlemmerne udbudte fotografika ved
auktionen TORS DAG d. 10 dec. 1987.

Nr.	Tilst.	Min. Kr.	H. sig.
1. "Julekasse" indeholdende div. fotografisk udstyr	B/C		150,-
2. Minolta - 16 model P + 3stk. Maxim 110	A		100
3. Brownie Reflex 20 m. blitz til 620 film	C		50
4. Kodaslide projektor model 1A bakelit 5x5	C		45
5. AGFA Karat Oppar 4,5 25-125 sec.	C		110
6. Retina 1a / schneider xenar 3,5	B	150,-	260
7. Pladekamera - Ernemann	D		60
8. Plade / rullefilms kamera -Ernemann	B		120
9. Pladekamera Contessa Nettel m. kasette	D		100
10. Kameraer 4 stk. (Kodak tourist 11.Contessa,AGFA,Polaroid	B/C		100
11. Kasse m. billige kameraer (9stk.)	B/D		70
12. 1 bdt. bl. kassetter/ bagstykker			60
13. 1 kasse med bl.a. projektor,stativ,filtre, linser,			160
14. Leica IIIa/IIIb hus	B	1000,-	
15. Leitz Hektor 6,3/28 chrom m. modl. bl.	C	1400,-	1200
16. Leitz Elmar 4/90 chrom	B/C	700,-	
17. Leitz un. søger VIOOH i rødt etui	B/C	400,-	300
18. Leitz nærindst. A4, A5, A6 gevind	B	300,-	250
19. Rolleiflex 3,5f m. taske, modl. bl. laderskakt Xenotar 3,50B		2000,-	
20. 19 box app. heriblandt 2 Box Tengor og 2 Kodar Nagel			130
21. 4 fotoalbum, 1 postkortalbum og fl. 100 visit-og kab.fot.			350
22. Kindermann projektor til 24x36 dias m. 3 magasiner	B		50
23. Kasse m. 4 st. fotopærer, TV-optik, splejser og let.udl.film			30
24. Piccolette Camera i gibs (Umstatter no. 1338)			110
25. 6 bælgeapp. m bl.a. Zeiss Ikon, Kodak no 3A Autographic mod.C			120
26. Gl. mørkekammerlampe m. rubinglas, intakt m. org. pære			80
27. 9 gl. fotostativer, heraf 2 i træ			130
28. 1 opt.instrument- Carl Zeiss, Dansk militær no 1358			350
29. 6 div. fotobøger samt adsk. store fotografier			70
30. Leitz projektor VIII S-1937 u. optik. 9cm. Elmar kan anv.	B	250,-	150
31. Braun elektronflash "hobby"	B	100,-	60
32. Kodak pocket nr. 1A 6,5x11 m. griffel. Tessar 4,5/12 cm.	B/C		120
33. 2 Zeiss Ikonprox til Ikonflex 6x6 , 1m.+0,5 Leica IIIb	A	100,-	850
34. Leitz Metraphot lysmåler m. ekstra målecelle f. Leica, def. B			110
35. 1 kasse diverse			50
36. Agfa 24x36 optima automatic paratronic	A/B	200,-	
37. Zenit E m. Helios 2/58cm. B taske	C	200,-	140
38. Kodak nr. 2A folding hawkeye, 116 film	C		30
39. Leitz "Kopat" diasdublikator 250	C	200,-	160
40. Leitz første diasfremviser	C		150
41. Leitz elektronisk styreenhed f.2 Leitz projektorer	B	200,-	120
42. Olympus PEN EE 18x24, lysmåler skal rep. B taske	B		80
43. Vico 24x36 forst.app. m. Stylor 4,5/50	B		40
44. Werra, Jema T 2,8/50 lukker def.	B		50
45. Telefogar 3,5/90 til Altix	B		110
46. Telemegor 5,5/180 til Exakta	A	100,-	140
47. 1 prisme-/2 skaktsøgere til Exakta	B/C	100,-	210
48. Mellemringe og dobb.bajonetring til Exakta	A		50
49. Leitz vekselslæde OQZAB	B	150,-	100
50. Leitz blitz CEYOO	B	100,-	100
51. Nikon tilbehør, søgerlup, nærlinse ect.	A		40
52. Diverse filtre, flere i org. emball.	A		30
53. Revueflex (Zenith) m. Helios 2/58,39mm.	B	100,-	130
54. Pathé 95mm. optager obj. 2,5 f 9mm.	B	100,-	160
55. Elmar 4/9cm. gevind, m. laderetui	B	400,-	500
56. Pentacon (Meyer) 4/300,42mm. 6x6 adapt.	A	350,-	400
57. Zeiss Ikon makro-reprosøjle m. bajonerfatn. tilh. lysks.	B/C		240
58. Smalfilmskamera Kopil IC	B/C		20
59. Rodekasse m. kameraer, blitz mm.			180
60. Div. fotoblade, brochurer og kataloger	B		40
61. Leica manual af W. Morgan	B	150,-	
62. Leica og Leica Flex vay af A. Matheson	B	150,-	
63. Leica in professional practice af H. Stöckler	B	150,-	
64. Leica- the first fifty years af Rogliatti	B	100,-	100
65. Victor 16mm. gengiver	B	125,-	140
66. Bælgkamera Contessa-Nettel m. taske	A	125,-	90
67. Rolleiflash m. æske	A	125,-	
68. Contessa- Nettel/ Piccolette m. taske	A	150,-	200
69. Paxette electromatic m. taske	A	50,-	40
70. 35stk. stereo billeder DK.	B		230
71. 1 stk. Neo-fot	A		70
72. Petri 7s automatisk 24x36	B		75
73. Leitz Hektor f13,5 cm. bl.4.5 no 851105	B	600,-	750
74. Leica IIIC no 407387	B	700,-	750
75. Leitz Elmar f5 cm. bl.3,5 no 544812	A	300,-	400
76. Weston master IV	B		130
77. Leica IC 1949-50 crom Elmar 3,5/5cm	C	500,-	1100
78. Kodak Retina 1a Xenar 3,5/50mm. taske, def. lukker		200,-	240
79. Mercury II , mod.ex. USA Tricolor 2,7/35mm. taske, lukker def.	C	300,-	320
80. Thornton-Pickard reflex pl.kamera 9x12 spaltelukker m. uorg. obj. men flot org. laderkuffert	B/C	800,-	1050
81. Balda 304 automatic, org. kasse	A		50
Beløbet tilfalder foreningen			
82. Leitz Vicoflex med bælge + Hektor 4,5/135 og Kuffert.	A	1250,-	1000

RÄDDA BILDEN I MALMÖ

På Ekskursion

FLEMMING ANHOLM

Lørdag den 7. november var berammet til den længe forberedte ekskursion til Malmö, og om morgenen ankom efterhånden godt og vel 30 medlemmer til mødestedet i Havnegade, småfrysende og iført de moderigtige sweaters, dynejakker og brogede skjorter, med og uden slips.

Vort skib var intetsteds at se, tiden gik, og arrangørerne var lige ved at tro, at vi var gået på en vildand.

Dog, - i sidste øjeblik dukkede den gamle tyske spand op, som skulle bringe os ud på de vilde vover.

Noget luksusfartøj var det ikke, men prisen for overfarten var til gengæld behagelig, 1. krone tur/retur, og denne afgift slap vi endda for, da redaktøren havde lagt pengene ud og under megen moro "inviterede" os alle som gæster!

Efter 1 time og 30 minutter i cafeteriet, hvor vi kunne forsyne os med billige cigaretter og do. øl, lagde vi til kaj i Malmö og fik lejlighed til at motionere de stive lemmer på adskillige lange vandreture til vore forskellige destinationer.

Først til forretningen "Fynd Foto", udefra set ret beskeden, men indvendig af mere imponerende format. Her var en del ældre "isenkram" at se, dog til priser der forekom noget i overkanten. Et resultat af besøget opnåede Berendt ved at tegne virksomheden som medlem af vort selskab.

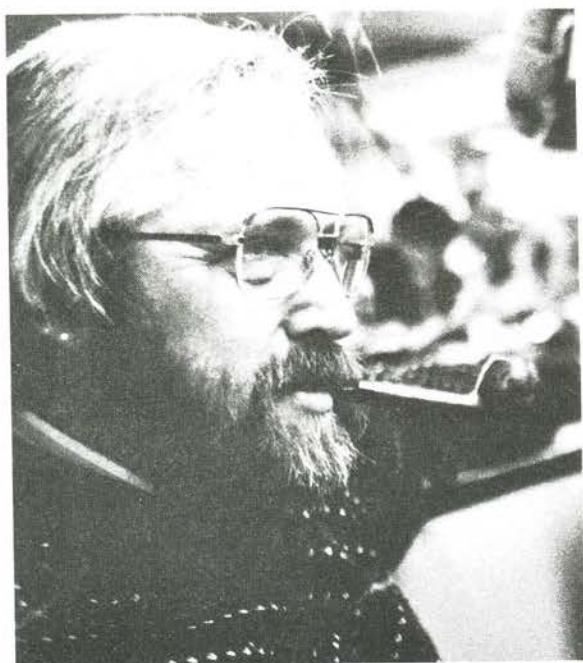
Så måtte vi igen til at bruge benene, der nu bragte os til det gamle maleriske slot Malmøhus, hvis ældste del stammer fra 1537, og som nu rummer samlinger af mange slags, og som blandt andet er hjemsted for den virksomhed, der især havde vor interesse, nemlig "Rädda Bilden", et prisværdigt initiativ for at bevare og restaurere gamle fotografier, især glasnegativer.

Jeg tror ikke, der foregår et lignende arbejde i så stor stil i Danmark, og hvis ikke, er det jo et eksempel til efterfølgelse.

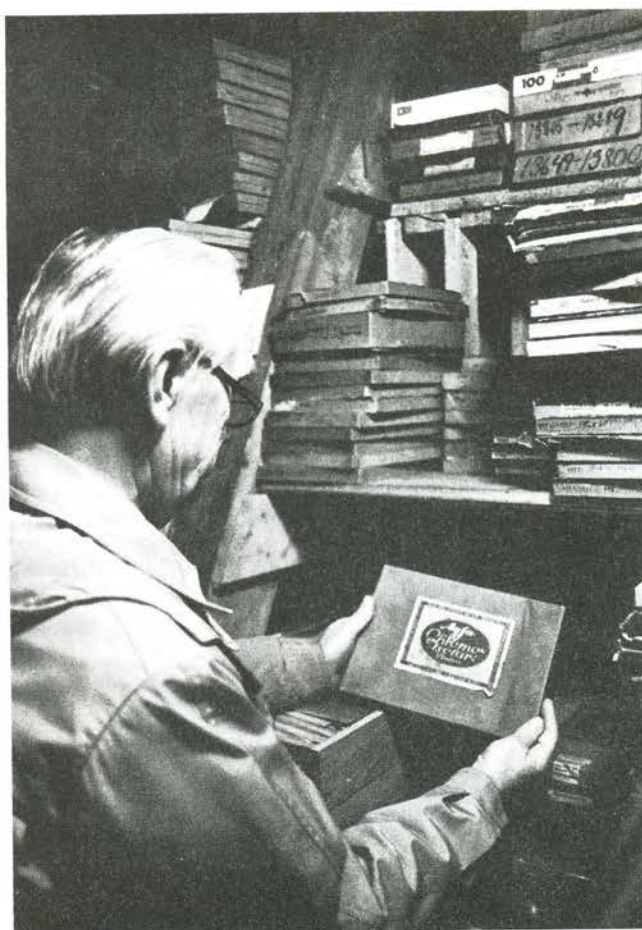
Vore værter på Malmøhus var Björn Andersson og Lena Wilhelmsson, der med stor imødekommenhed viste os, hvad der var blevet lavet og stadig bliver gjort i sagens interesse. Efter et instruktivt foredrag om emnet, så vi bl.a. det imponerende laboratorium, hvor man tryller med de gamle optagelser, samt den enorme samling af gamle glasnegativer, mere end en halv million, der i mange tilfælde i de originale æsker, endnu ligger på Malmøhus's loft, desværre ikke under de allerbedste betingelser.

Billedet er reddet!!

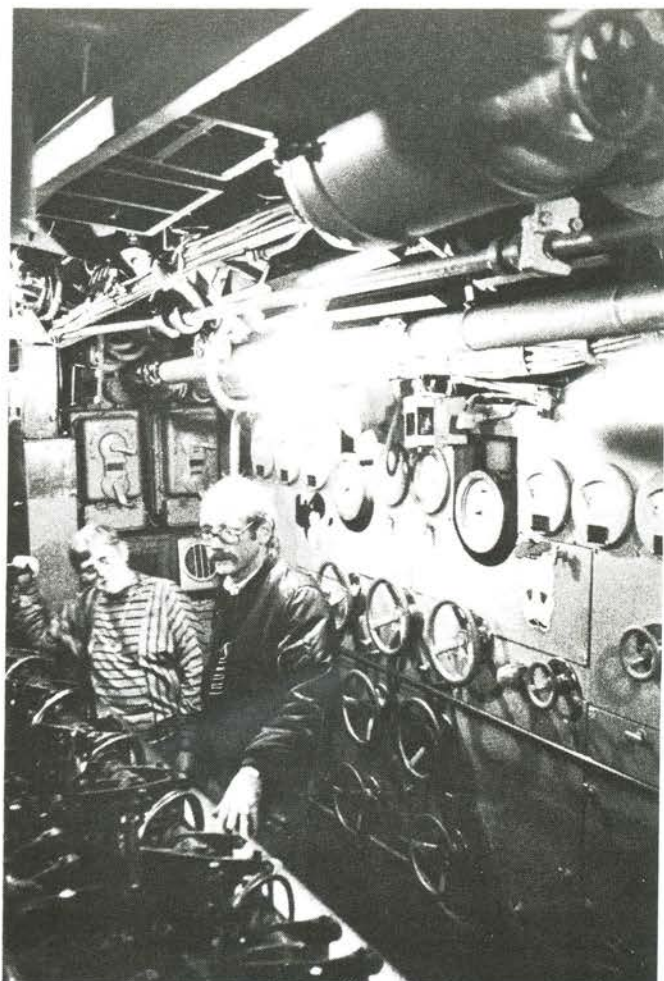

Ture Ibsen ser på.

Erik Fersling er ved at tælle efter.

De mange spændende aktiviteter på det tekniske museum skulle afprøves.

TAK til Anna Bieber og Co,
for en vellykket ekskursion.

Foto: Jørgen Bryderup.

En mindre gåtur med vore værter bragte os derefter til Tekniska Museet, en institution, som absolut kan anbefales danske turister, der kommer til Malmø.

Her kan bl.a. ses prægtige gamle automobiler og motorcykler, en afdeling for flymaskiner, gamle dampmaskiner og telefoner, samt en lille udsøgt samling fotografica.

En specialudstilling, der dog er af begrænset varighed, var helliget H.C. Ørsted og nogle af de resultater, der kom ud af hans opdagelse af elektromagnetismen. Her var talrige arbejdende modeller, samt modeller, som den besøgende selv kunne få lov at lege med. På billederne man ser hvordan! Det hele meget vel arrangeret.

Anna og Gustav Bieber der her var værter bød i et af museets lokaler på eftermiddagskaffe og kager, og ved denne lejlighed fik de danske gæster hver udleveret en fotoårskalender i fornem udførelse med fremragende Malmø-billeder fra århundredskiftet af den danskfødte svenske fotograf C.V. Roikjer og hans søn Victor Roikjer.

Ved afskeden holdt Flemming Berendt en lille takketale, og mindede om, at vor Malmøtur havde været under forberedelse i henved 2 år, men på grund af de "besværlige" trafikforhold over Øresund udenfor ferietiden var turen først faldet i hak på dette tidspunkt.

En STOR TAK blev givet vore svenske værter for deres imødekommenhed. Sluttelig fik vore svenske fotovenner et eksemplar af temanummeret med de mange gamle billeder af fortidens København.

Så var det tid til den lange march gennem Malmø til vort skib, som denne gang var fyldt til bristepunktet af svensk ungdom, der åbenbart skulle over og mere sig i en by, hvor mellanol er et ukendt begreb.

For en sikkerheds skyld sørgede mange for at fylde op i god tid på båden, hvilket naturligvis tyder på en prisværdig sparsommelighed.

Ankomst København klokken 20.00 efter en god dag i godt selskab. Mange gav et spontant udtryk for begejstring for arrangementet ved afskeden i Havnegade - med håbet om en snarlig ny ekskursion!

Handbok i ädelförfarande

Björn Andersson: "Handbok i ädelförfarande".

Adelsteknik (fotografiske teknikker) står for de kopieringsmetoder som blev anvendt fra 1895-1920. Gummitryk og platintryk er de bedst kendte. Björn Andersson fra projektet Rädda Bilden i Malmö har færdiggjort sin håndbog - han lægger vægt på at der er tale om en brugbar håndbog som henvender sig til den almen interesserede og fotokunstneren, som ønsker at genopli-

ve de gamle processer. Man behøver ikke de store forkundskaber for at gå i gang direkte efter bogen - men stor tålmodighed - til gengæld er holdbarheden "evig". Bogen er et fint eksempel på, hvorledes et ellers svært emne kan gøres let tilgængeligt.

Bogen kan bestilles direkte fra FOTODON, Nationalgatan 3, 223 60. Lund, Sverige. 240 sider illustreret. Sv.Kr. 190.00 inc. forsendelse.

KØBENHAVN

før og nu - og aldrig

*En billedkavalkade
om København inden for voldene og søerne*

Redaktion og billedtekster
BO BRAMSEN

Da grosserer Francis J. Zachariae (1852-1936) fra 1915-1927 udgav det historisk, topografiske tidsskrift "Før og Nu" drømte han næppe om, at det ville få op til flere efterfølgere.
Og dog!

I et brev fra bibliotekar ved Det Kongelige Bibliotek, Julius Clausen kan man læse om dette pionerværks betydning:

"Hvilken Umage må det have kostet dem at skaffe alle disse sjældne Billeder til Veje. Jeg kender jo hele den gamle Strandvej fra min Barndom og første Ungdom og ejer selv et og andet Billede derfra. Men denne Rigdom er overvældende! Jeg tvivler ikke på at "Før og Nu" af fremtiden vil blive søgt som det mest udtømmende Illustrationsmateriale til vor Bys Historie. Det er et kulturhistorisk Hovedværk, som her er skabt".

Det samlede værk blev på 9 bind og kostede i begyndelsen af 1920'erne Zachariae personligt en formue på over 100.000 kroner.

Da "Før og Nu" forlængst var blevet en bibliofil sjældenhed, udgav Hassings forlag i 1947-1951 en 6 binds udgave med titlen: "København Før og Nu".

Begge disse udgaver har fejl og mangler. Billedmæssigt er format og kvalitet bedst i Zachariae's "Før og Nu", hvor man bl.a. kan glæde sig over billeder af Peter Elfeldt, Fr. Riise, C. Ferslew, Tillge, Chr. Neuhaus, Juncker-Jensen m.fl. Mange af billederne vil formentlig også blive anvendt i det foreliggende værk.

En meget rimelig pris, fremragende tryk-kvalitet og et handigt format, gør at Bo Bramsen og Palle fogtdal har vovet at markedsføre endnu et topografisk billedværk under titlen "København før og nu - og aldrig".
Det sidste henviser til de byplaner som aldrig blev realiseret.

For fotohistorikere og billedsamlere er dette værk en guldgrube. Godt 40 procent af vore medlemmer samler på topografiske billeder.

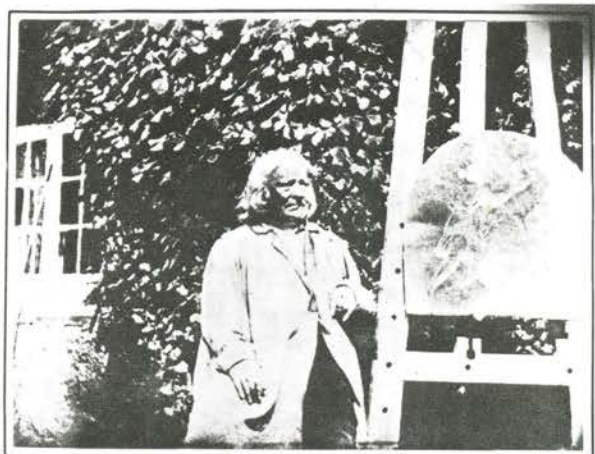
Det anvendte billedmateriale er overvældende! En del af de 7.000 illustrationer har ikke været publiceret før, og er derfor af stor interesse.

I de første 3 bind forekommer enkelte forkerte billedtekster, men billedstof-fets enorme omfang gør dette tilgiveligt - især da forlaget med 5. bind udsender en løs rettelsesliste, der senere vil indgå i det afsluttende 11. bind.

Objektiv vil i de kommende år følge og referere de afsnit af værket, som har fotohistorisk interesse.

Slotsholmen

Første bind beskæftiger sig bl.a. med Slotsholmen og Christiansborg's små udlejningslokaler i buegangen ved ridebanen. Her kunne man købe kringler og tvebakker hos hofbageren, og få "aftaget" sit kon-trafej hos Danmarks første fastboende da-guerreotypist, Mads Alstrup (1808-1876).

Charlottenborg's prægtige bygninger på Kgs. Nytorv og husets betydning for dansk kunst og kultur beskrives på fortræffelig vis.
Daguerreotypiet af Bertel Thorvaldsen, "aftaget" i akademiets have i 1844, er blandt de tidligste vi kender, godt det er med i bogen.

Danmarks hidtil største billedværk

Strøget

Bevæger man sig op ad Østergade når man til nr. 24 - et ejendommeligt hus med buede vinduer og store udhængsskabe dybt ind i porten, hvor man kunne beundre de royale billeder, optaget af kongelig hoffotograf Peter Elfelt, hvis altid ilsomme færd i kongens by, gav eftertiden en kostelig skat af fotografier, mange endnu aldeles ukendte.

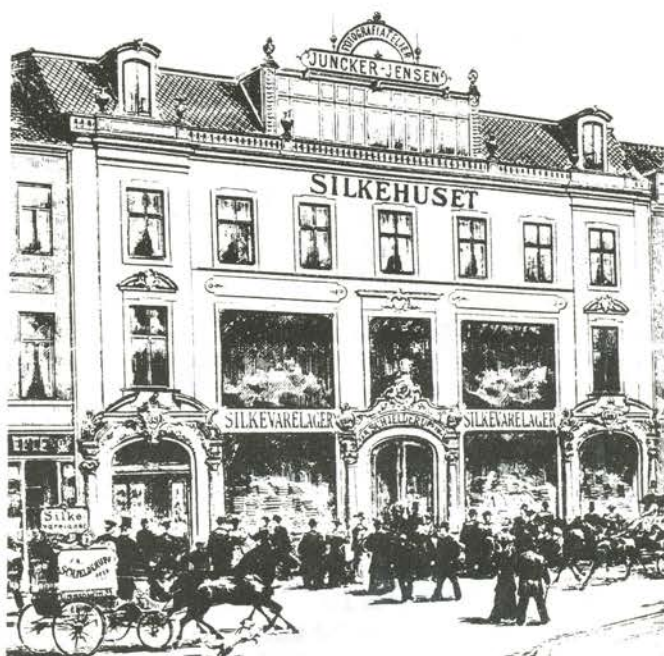
Efter timers inspirerende læsning om fortid, nutid og det vi blev skånet for - når vi frem til Vimmelskaftet 39. I 1880'erne blev ejendommen ombygget med store udstillingsvinduer og fik navnet "Silkehuset".

Østergade 24

Vimmelskaftet 47

"Jeg ser ham endnu for mig, som han stod der i det næsten totalt mørke rum, hvor der lugtede surt af iseddike fra fikserbadet, blandet med fremkalderens fade lugt af sulfit. Fra pladernes mælkehvide belægning kom den specifikke stank af brom, der stemte for brystet". Fra "Min furiose fader". J.J.J.

Min furiose Fader

Bag de store vinduer i tagetagen huserede min "furiose fader", Sophus Juncker-Jensen fra 1888 - og en menneskealder frem.

I de bevarede protokoller på Det Kongelige Bibliotek kan man læse navnene på alle de "kendte" københavnere i det forrige århundrede.

Længere nede ad Vimmelskaftet i nr. 47 - havde Reinholdt W. Jorck svært ved at udleje de underste etager - så i 1905 kunne Ole Olsen derfor etablere et "Biograf-Teater" ud mod Strøget - et gadenavn der ikke eksisterer på et eneste gadeskilt. Ole Olsen var dog ikke den første, for i 1901 åbnede Peter Elfelt en biograf på Adressen: Frederiksberggade 25, hvor man bl.a. kunne se hans første film "Henrettelsen", der spillede hele 4 minutter!

Teksten er flydende, med en budbringende kraft der gør den visuelle oplevelse stærk og nærværende. De mange illustrationer gør den, allerede ved første gennemsyn anvendelig ved stedsangivelse af et motiv - vi glæder os til næste bind!

Københavns historie - kort fortalt

Oppe og nede

i København 1908-45

Holger Damgaard (1870-1945), var ikke ophavsmanden til det første trykte pressefotografi i Danmark - men Danmarks første pressefotograf, ved Politiken fra december 1908.

En ny trykkesmeknik, gjorde det muligt at gengive fotografier i dagbladene - handige, hurtige og stabile kameraer gjorde det lettere at fastholde en situation på den fotografiske plade.

Just hjemkommet fra USA - med sindet fuldt af inspirationer og billeder - vælger Holger Damgaard sin fremtidige livsbane. Han var en iagttagelsens mester, han kunne fastholde nuet, følte situationens idé. Så tog han chancen - og det var på det rette tidspunkt.

Set af pressefotografen Holger Damgaard

Skildret af Ebbe Kløvedal Reich

og Dan Turéll

Fhv. redaktør P.H. Traustedt, og de herrer bog-skræddere (således betegner de sig selv), Ebbe Reich Kløvedal og Dan Turéll har fra Det Kongelige Biblioteks Kort- og Billedafdeling foretaget et udvalg blandt ca. 30.000 glasplader og negativer - dækkende perioden 1908-1945. Da arkivnegativerne for det meste mangler samtidig tekst - har de to skribenter forsynet billederne med en tekstning, som til tider kan virke lidt for "underholdende".

Teksten under billedet af J.P. Andersen er ikke særlig "harmonisk" for de indviende, men til gengæld er det nu fastslået ved autor's granskning, at der IKKE er tale om en Peter Elfelt optagelse.

De ca. 130 brillante presseskud, opvejer til fulde lidt skrivesjusk her og der. En dejlig bog om en svunden tid - trykning og gengivelse af billederne er upåklagelig. Den typografiske opsætning er identisk med Palle Laurings bog: Ude og Inde i København 1850-1920 fra 1965. 160 sider udgivet af Gyldendals forlag.

" Samtidig lyder dommedagsklokkerne over mange slags håndværk, folkekultur og kunst. Dette er den sidste generation af selvstændige harmonikabyggere "

Det Kgl. Bibliotek.

KONGE HUSETS BOLIGER

FOTOGRAFIER:
BENT NÆSBY

CLAUS M. SMIDT
HANNE RAABYEMAGLE
BENTE SCAVENIUS
BREDO MUNTHE AF MORGENSTIERNE
NIELS JØRGEN ISRAELSEN
JØRGEN PAULSEN

Kongehusets boliger, en stor flot bog i formatet 22x28 cm indb. Bogen beskæftiger sig med kongehusets slotte: Amalienborg, Fredensborg slot, Marseisborg slot, Gråsten slot, samt kongeskibet Dannebrog. Forfatterne giver et nuanceret og spændende billede af slottenes historie, deres exterior og interiør. Fotografmester Bent Næsby har optaget de 83 meget smukke farvebilleder. Det er tydeligt at billederne ikke er optaget med nutidens multicoatede og "kolde" objektiver, de udstråler en særlig glød af rødlig farve, som er karakteristisk for det forrige århundredes Zeiss og Dagor linser, som ikke blev fremstillet for farvefotografi.

Vi har bedt Niels Resdahl Jensen, hvis indgående kendskab til de gamle objektiver er bekendt, at bedømme disse optagelser ud fra et teknisk synspunkt:

"Bent Næsby har et særligt personligt præg over billederne, idet de optages med objektiver typiske for århundredskiftet. Da objektiver fra den tid er beregnet til store plader, bliver en 30 cm linse normal og en 60 cm til en kort tele, når der arbejdes med 8x10 tommer's planfilm. Arbejdet med de store formater, samt den noget blødere kontrast de ucoatede objektiver giver, er noget han værdsætter meget højt. Det er dog langt fra alle objektiver han finder tilfredsstillende. Det er især anastigmaten fra Zeiss og Goerz Dagor der kan levere den nødvendige kvalitet. Det er særligt vigtigt at objektivet tegner godt ved kraftig nedblænding, f64 eller mindre, idet dybdeskarpheden ved de lange brændvidder let kan give problemer".

Kongehusets boliger:
Boghandlerforlaget 1987.
ISBN 87-98112-5-7.

HERREMANDENS RUNDE VERDEN

Godsejer Barfred-Pedersen var en ferm fotograf, der knipsede sin familie i hverdag og fest. Derfor kan vi i dag følge med i livet på Raadegaard ved Næstved, som det udfoldedes for hundrede år siden

Af Ulrik Jensen

ARTIKEL Disse billeder er en sensation! Først på grund af deres smukt varierede og alsidige skildring af sydsjællandsk herregårdsliv for hundrede år siden. Det er blevet en kulturhistorisk perle, hvad gode ejer Georg Barfred-Pedersen på Raadegaard sydvest for Næstved fastholdt i perioden 1887-1900 fra hverdag og fest i sin store familie.

Dernæst er de sensationelle, fordi der overhovedet er kommet noget på film! Godsejeren brugte et nyt »Stirn-Gebheim-Camera«, der ekviperede gennem et lille nøglehulsobjektiv og uden søjer. Fotografen skød i blinde. Når man betragter de velkomponerede motiver i det runde billedfelt, må man virkelig forundres.

Endelig er det et lille mirakel, at billederne har overlevet til i dag. I menneskealder var de gemt af vejen på loftet. Familien Barfred-Pedersen solgte Raadegaard og flyttede til Nærum. Stirn-billederne på krøllede glasnegativer fulgte med. En sætning på et lille halvt hundrede runde glasplader stod pakket i en kasse og samiede støv. Men 22. NUMMER 4

Kostelig skat
Godsejeren hundrede år gamle fotografier var altså en kostelig skat. Det er nu fem år siden, de - vederlagsfrit - blev overdraget til Flemming Berendt. I mellemtiden har de fundet deres sejrlygelige plads på Danmarks Foto-

museum i Herning og skal på et tidspunkt vises på Gammel Holtegaard. Barfred-slagten har i flere generationer været knyttet til ejeren.

Livet på Raadegaard, der så levende er overleveret os i de gamle, runde fotografier, er beskrevet af et barsk barn af godsejeren, Elias Markvardt Pedersen. Beretningen foreligger i en lille bog, udgivet af det fotohistoriske selskab, og er naturligvis illustreret med de gamle Stirn-billeder.

Georg Barfred-Pedersen, hans hustru Elisa og parrets fem børn flyttede i 1882 ind i en nyopført hovedbygning, rejst to år tidligere i tidens noget monotone stil.

Det var nødvendigt med et stort folkehold for at få arbejdet gjort, skriver Elias Markvardt Pedersen. - En af dem, der stod godsejerfamilien nærmest, var den rure kusk Niels Olsen, der altid var klar på bukken, når der skulle køres til stationen i Holme-Ostrup eller til kirke, når der skulle hentes og bringes gæster eller køres skovture om sommeren.

I stalden arbejdede Rasmus Røgtør og avlsmændene. Haven var gartner Knudsen omkrædet, og karle og piger, dageløbere og alle husmændene på Raadegaard jorder var i gang på de travle tider, ved forårsarbejdet og ved høsten. Til hjælp ved arbejdet havde godsejer Barfred-Pedersen sin forvalter, som boede med sin familie i egen bolig.

I hovedbygningen havde man kokkene, 1. og 2. stuepige, sy-pige og ekstra hjælp af øyens husmandskoner, når den månedlige vaak skulle ordnes, eller der skulle slagtes, syttes, gøres hovedrent eller hjælpes ved fester. Ofte slagtede man op til fem svin ad gangen.

Georg Barfred-Pedersen og hans hustru var meget afholdte. Det var vigtigt for dem, at deres folk havde det godt og kunne lide at være på gården. Godsejerparret huskede dem altid ved højtiderne og på mærkedage mod gaver ved et personligt gratulationsbesøg. Det gjorde dem godt, hvis folkene ikke kunne enes indbyrdes og derfor forlod gården. Men de havde den glæde, at mange af deres folk blev i en lang årrække, og nogle kunne fejre både 20- og 30-års jubilæum i tjensten.

Det var vigtigt for dem, at deres folk havde det godt og kunne lide at være på gården. Godsejerparret huskede dem altid ved højtiderne og på mærkedage mod gaver ved et personligt gratulationsbesøg. Det gjorde dem godt, hvis folkene ikke kunne enes indbyrdes og derfor forlod gården. Men de havde den glæde, at mange af deres folk blev i en lang årrække, og nogle kunne fejre både 20- og 30-års jubilæum i tjensten.

Festerne
De store, tilbagevendende fester, som alle så hen til, var høstgildet i oktober og det festlige julebal for alle børnene. Det blev holdt i hovedbygningen, og de to lokale spillemands leverede musikken. Selv havde godsejerparret som sagt fem børn, to sønner og tre døtre. Det var Henning, Betzy, Aage, Ellen og Inger. For disse fem børn var Raadegaard hele deres verden i de første mange år. De kendte alle folkene på gården og fik lov at være med overalt - i staldene, på markene, i det store køkken og folkestuen og med gartneren og hans hjælper, Stine Frazz, i haven.

De første mange år havde de en barsk pige, og når skolealderen nærmede sig, kom de i deres egen lille skole hos en privatlærerinde. En del år var lærerinden godsejersfruens ugifte søster, Johanne Friis, men da hun fik eget hjem, blev hun afløst af en ung lærerinde, Astrid, som bemyndet holdt meget af.

Elias Barfred-Pedersen lagde megen vægt på, at børnene lærte om sin dannet, ung pige. Og især på, at hun kunne lære børnene at spille klaver. Læreren havde en familier styling og var altid sammen med familien. Selv var Johanne Friid Pedersen. (Fortsættes side 75)

Godsejeren har fotograferet sin familie i det gamle. Alle fem børn er selvfølgelig med, og fruen skænker kaffe. Til venstre Johanne Friis, fruens ugifte søster, der en lang tid var huslærer inde for børnene på Raadegaard.

Barfred-Pedersen fotograferede fra kælder til kvist på Raadegaard. Her er han nedenunder - stadig kun med det sparsomme dagstøj til hjælp. Det store komfur står stadig på Raadegaard.

Godsejerdøtrene har dristet sig i vandet en sommerdag for århundredskiftet. De forbyr i øvrigt alle ugifte hele deres liv og huske i slægten som lærige og opførende faste for deres brøders børn.

Sommeridyl ved en sydsjællandsk fjord omkring århundredskiftet.

Familie Journalen nr.4. 25. januar 88, havde en stor og flot opsætning af "Herregårdsliv 1887-1900" - oplagstal 400.000!

Fotografiske Pocketbøger

Jacob A Riis

Socialreporter med kamera
Social Reporter with Camera

Tore Johnson

Ögonblick ur tidens flod
Still Moments in the River of Life

Lars Tunbjörk

Gränslösa bilder
Photography Unbounded

Et nystartet svensk forlag LUCIDA har udsendt de 3 første af en række pocketbøger i høj tryk kvalitet og lav pris.

Den første bog handler om den danske fotograf Jacob Riis (1849-1914) kendt for sine socialrealistiske reportager fra New York's slumkvarterer i slutningen af 1800 tallet. Fotografier, som gennem deres realistiske afsløringer igangsatte omfattende sociale reformer.

70 billeder i god gengivelse viser hans reportagefotograferings slagkraft.....

To svenske fotografer, Tore Johnson: ögonblick ur tidens flod, og Lars Tunbjörk, Gränslösa bilder - viser deres nærgående og poetisk fine skildringer af mennesket i alle sociale miljøer.

Alle tre bøger er med svensk og engelsk tekst. En oplagt gaveide. Kan rekvireres fra forlaget LUCIDA Sct. Annagade 71b, 3000 Helsingør. o2 10 33 17.

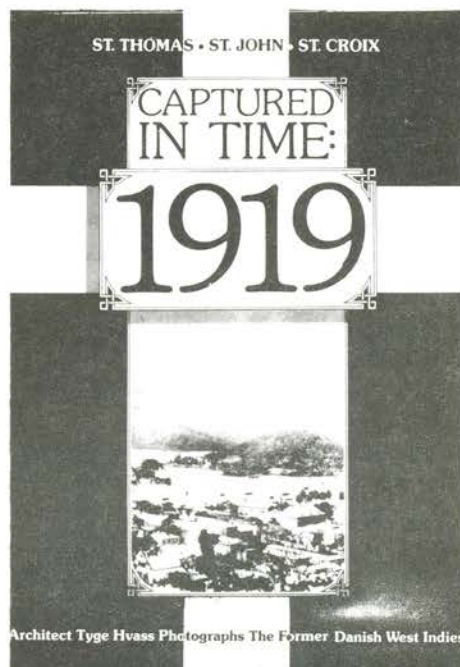

Bliv medlem af Danmarks Fotomuseums Venner

Medlemskab: Personligt
medlem min. 100 kr. For-
retningsmedlem min. 400
kr. Virksomheds-/for-
eningsmedlem min.
1.000 kr.

**DANMARKS
FOTOMUSEUM**

Museumsgade 3 · 7400 Herning

Betsy Bradley og Elizabeth Rezende: CAPTURED IN TIME - architect Tyge Hvass Photographs The Former Danish West Indies. 107 sider med sort/hvide fotografier (ca. 200 stk). Udgivet af Islands Perspectives, St. Croix, U.S. Virgin Islands. Pris kr. 180,-

Bogen er en slags billed/tekst bog med et repræsentativt udsnit af Tyge Hvass's fotografier fra 1919, hvor han af Nationalmuseet var sendt ud for at undersøge og fotografere gamle danske bygninger på de tre øer, St. Thomas, St. Jan og St. Croix. George F. Tyson har skrevet forordet og gør deri opmærksom på de nære relationer mellem Danmark og de tre små øer.

Inger Mejer-Antonsen, Nationalmuseet har skrevet et lille afsnit om Tyge Hvass og hans mission på øerne. Herefter et større afsnit om øerne, som de tog sig ud i 1919.

Tyge Hvass tog ca. 300 fotografier. Heraf er der foretaget et udvalg på 200 til bogen. Det er tydeligt at se, at Tyge Hvass var arkitekt, og at han har interesseret sig for såvel store som små bygningsdetaljer. Men han har samtidig haft øje for både natur og miljø, hvilket også afspejles i hans billeder. Hvert enkelt billede er forsynet med en tekst, som afslører det store researcharbejde bag bogen. For en fotointeresseret er bogen spændende. De gamle billeder beretter om en tid, som forlængst er forbi, men som alligevel er genkendelig, idet mange af de afbillede bygninger og monumenter stadig eksisterer. Har man ikke besøgt øerne, så kan bogen virke inspirerende for en rejse.

Øvrige bøger om emnet:

Ældre Nordisk Arkitektur, bind IV, Dansk Vestindien, Kbh. 1925. Ældre Nordisk Arkitektur, Bind XI, Møbler fra Dansk Vestindien, Kbh. 1947.

Jørgen o. Bjerregaard.

BYEN BAG REGNEN

FOTOGRAFER FRA KØBENHAVN AF
KRASS CLEMENT
GYLDENDAL

BYEN BAG REGNEN - et billedessay om Københavns ydmyge steder - resterne af Nørrebro, Vesterbro, Valby, og alle de andre kendte steder, hvor nedslidningen har sat sit præg.

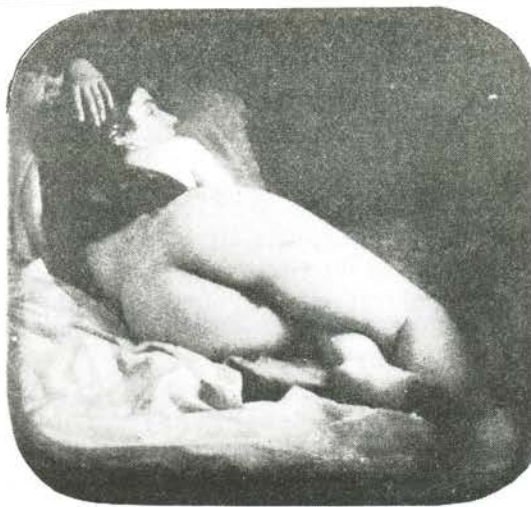
Krass Clement og Viggo Rivad har meget til fælles, men hvor Rivad arbejder med det sociale billede som en minifortælling - afslører Krass miljøet i enkeltstående glimt - hvert billede sin historie, lykkelig eller ulykkelig, melankolsk, frygt- som eller livsbekræftende.

Når byen har ligget pakket ind i en støvregns dyne i 3 uger eller mere - går Krass Clement sin runde, med skudklart kamera, fuld blænde og den hurtigste film. Hans forbillede er bl. andre den franske fotograf Henri Cartier-Bresson - dette at fange nu'et, fastfryse et ansigt, en episode, som et surrealistisk spejlbillede, set, skabt og færdigproduceret på ét sekund, har disse to fotografer til fælles, men hvor Cartier-Bresson får det lystige og humoristiske sneget ind i sine billeder, forbliver Krass tro mod den sociale virkelighed, som er alt andet end morsom og lystig omend grotesk.

Et af hans yndede motiver er de forladte butikker, med deres oplysende budskaber: "Skomageri. Prima materialer anvendes. Alt udføres samvittighedsfuldt" - eller: "Tænder 1. Sal". Hvilke skæbner gemmer der sig ikke bag hver en butiksdød. Opsparing, gældsætning, køb - år med fremgang - nedtur, fallit, lukning, social forarmelse. Billedet fra Toftegårds Plads, med pølsevogn, regndråber der slår imod asfalten, den skrigende sporvogn der just kommer omkring hjørnet - man fornemmer Thit Jensen siddende i sin hjørnelejlighed og nedskrive "Styggekrumpen". Her er ensomheden næsten smertefuld.

Denne bog med perfekt trykte billeder er et dokument om en tid, der i dag beskrives, som mere menneskelig og solidaritetsskabende - men var den det?

Krass Clement: Byen bag regnen. Fotografer fra København 1964-1987. 160 sider stort format. Kr. 395.00. Gyldendal.

Anonym. Daguerreotypi, ca. 1855.

Forlaget Tiden Skifter angiver at bogen først og fremmest er en billedbog, hvor det står en frit, at betragte billederne som "lystbilleder" eller som pornografi.

På de første 50 sider gennemgås det pikante billedes historie fra 1840 og frem til århundredskiftet, med hovedvægten lagt på de tidligste daguerreotypier. Pikante, forbudte, utugtige, frække og ophidsende billeder fra de første primitive, næsten ærbare, til det moderne erotiske fotografi. Teksten er stykket sammen af forskellige forfatters bidrag til det evig interessante emne.

Under titlen: Pikanterier og "franske postkort", det erotiske nøgenfotos æstetik og historie, skriver Hans Christian Adam kyndigt og indgående, nærmest akademisk, om sæder og skikke, censur, frihed og undertrykkelse, brugt af autoriteterne i deres syn på det lette liv.

Nøgenbilledet som kunst, med Edward Weston's fortræffelige billeder fra 1920'erne, som dannede skole for en hel generation af seriøse fotografer, beskrives indgående - således at man fornemmer den gryende frigørelse indenfor det seksuelle område - her var fotografiet en igangsætter, hvis billedsyn forfattere som Henry Miller tog op til debat i deres litteratur. Den egentlige seksuelle frigørelse fandt først sted efter den anden verdenskrig - her viser bogen mange flotte erotiske billeder der befordre en erotisk opstemthed.

Som altid er disse bøger skruet sammen af mænd for mænd, men i denne har der dog indsneget sig indtil flere flotte billeder af HANKØN - til glæde for damerne!

Lystbilleder - erotiske fotos gennem 150 år. 176 sider. 21x30 cm. Kr. 168.00 ISBN 87-7445-313-0.

14. marts 1871

M O N D A G

Kunst. Fra Hansen, Schou & Weller's photographiske Etablissement er der udgaaet en Subscriptionsindbydelse paa "Danske Nationaldragter i colorerede Photographier.

da ogsaa bringe fem Afbildninger af Dragter fra Amager. Naar blot i det Hele ville være mere eller mindre bekendte for det store Publicum, saa ville de fleste af de andre Billeder i

14. marts 1871

Fra Hansen, Schou og Weller's photographiske Etablissement er der udgaaet en Subscriptionsindbydelse paa "Danske Nationaldragter i colorerede Photographier, optagne efter Naturen".

Udgiverne have alt tidligere udsendt forskjellige af disse Billeder, dels i Format af Visitkort, dels i Format som Cabinetsbilleder, Arbejder, der almindeligt ere blevne modtagne med megen Anerkjendelse paa Grund af den Smag, som viser sig i Anordningen og den Troskab, hvormed de forskjellige Dragter ere gjengivne. Som bekjent ere Landets tidligere saa almindelige og talrige Nationaldragter efterhaanden mere og mere blevne fortrængte; i enkelte Dele af Danmark f.Eks. i Fyn, savnes de nu fuldstændig, og selv i Egne, der i det hele ere blevne mindre berørte af den moderne Civilisation, f.Eks. Adskillige Steder i Jylland som Salling og Vendsyssel, er det nu en Sjældenhed at see de eiendommelige Dragter, som imidlertid endnu opbevares der, maaskee nærmest som Curiositeter, uagtet vel Enkelte der holde dem højt i Ære.

Naar man derfor vil udgive en Samling af disse Dragter, der i saa mange Henseender have interesse, er det paa høje Tid, at der begyndes herpaa.

Udgiverne have med megen Flid forskaffet sig Dragter fra Landets forskjellige Egne og have søgt at gjøre dem tiltrækkende for Publicum i Almindelighed, idet de ofte have benyttet dem paa en virkningsfuld Maade. De Personer, som bære Dragterne, passe særdeles godt til disse, og de Lokalteter, hvori de optræde, ere karakteristiske og valgte med Smag.

Da Farverne og disses Sammensætning i Dragterne selvfølgelig spiller en betydelig Rolle med Hensyn til disse, ere Afbildningerne colorerede, et Moment, hvorpaa der saameget mere maa lægges Vægt, som coloreringen er udført med Troskabhed og Dygtighed. Det Værk, hvorpaa der nu indbydes til Subscribition, vil komme til at bestaa af henved 50 Blade i stort Kvartformat.

Det foreliggende første Blad gjengiver en Pige og Kone fra Amager med deres forskjellige Hovedtøjer og flere andre Forskjeligheder i Dragterne; det er et meget tiltalende Billede, smukt i Composition og Udførelse. Valget af dette første Blad er sikkert heldigt, idet det for de fleste vil have noget hyggeligt og Hjemligt. Uagtet Amager ligger saa nær ved Kjøbenhavn, er der sikkert intet Sted i Danmark, hvor man endnu med større Kjærlighed opbevarer de gamle Dragter, som der have de forskjelligste Nuancer efter de Lejligheder, ved hvilke de bæres, og efter Personernes forskjellige Køn og Alder. Samlingen vil da ogsaa bringe 5 Afbildninger af Dragter fra Amager. Naar disse i det Hele ville være mere eller mindre bekendte for det store Publicum, saa ville de fleste af de andre Billeder i Samlingen være ubekjendte saaledes f.Ex. Dragterne fra Lyø, Læsø og fra andre Smaaøer, vilke ofte ere meget eiendommelige, navnlig for Hovedtøjernes Vedkommende, de smukke kunstigt opstillede, hvide "sæt".

Vi ville udtale det Haab, at Samlingen maa blive saa fuldstændig som muligt, og at den hos Publicum maa finde den gunstige Modtagelse, som den fortjener, og som den ifølge Subscriptionsindbydelsen kræver for at kunde føres til den forønskede Fuldstændiggjørelse og Tilendebringelse. Værket, der forhaabentlig maa blive forsynet med en Text, vil kunde komme til at indtage en smuk Plads blandt vore interessanteste og bedste Billedværker. (I Kommission hos Wilhelm Tryde.)

52 billeder af ialt 59 blev forevist af Peter Haagen ved mødet på egnsmuseet i Hadsund 1987. Om dragternes manglende autenticitet se Erna Lorenzen: Kunstfotografer- kunstige billeder. "Den gamle By's" årbog 1973. Samling P.H.

Apparater fra tiden

FAG-FOTO

Frb. Allé 29

KØB-SALG-BYTT
01-22 44 91

Fuglefanger og pige fra Færøerne.

FOTO
Hovedgaden 47, 2800 Lyngby
tlf. 02 88 36 76 **MAGASINET**

Amagerbonde.

NJAL FOTO

NJALSGADE 22 - 2300 KBH. S. - (01) 54 55 90

Bondekone fra Sjælland.

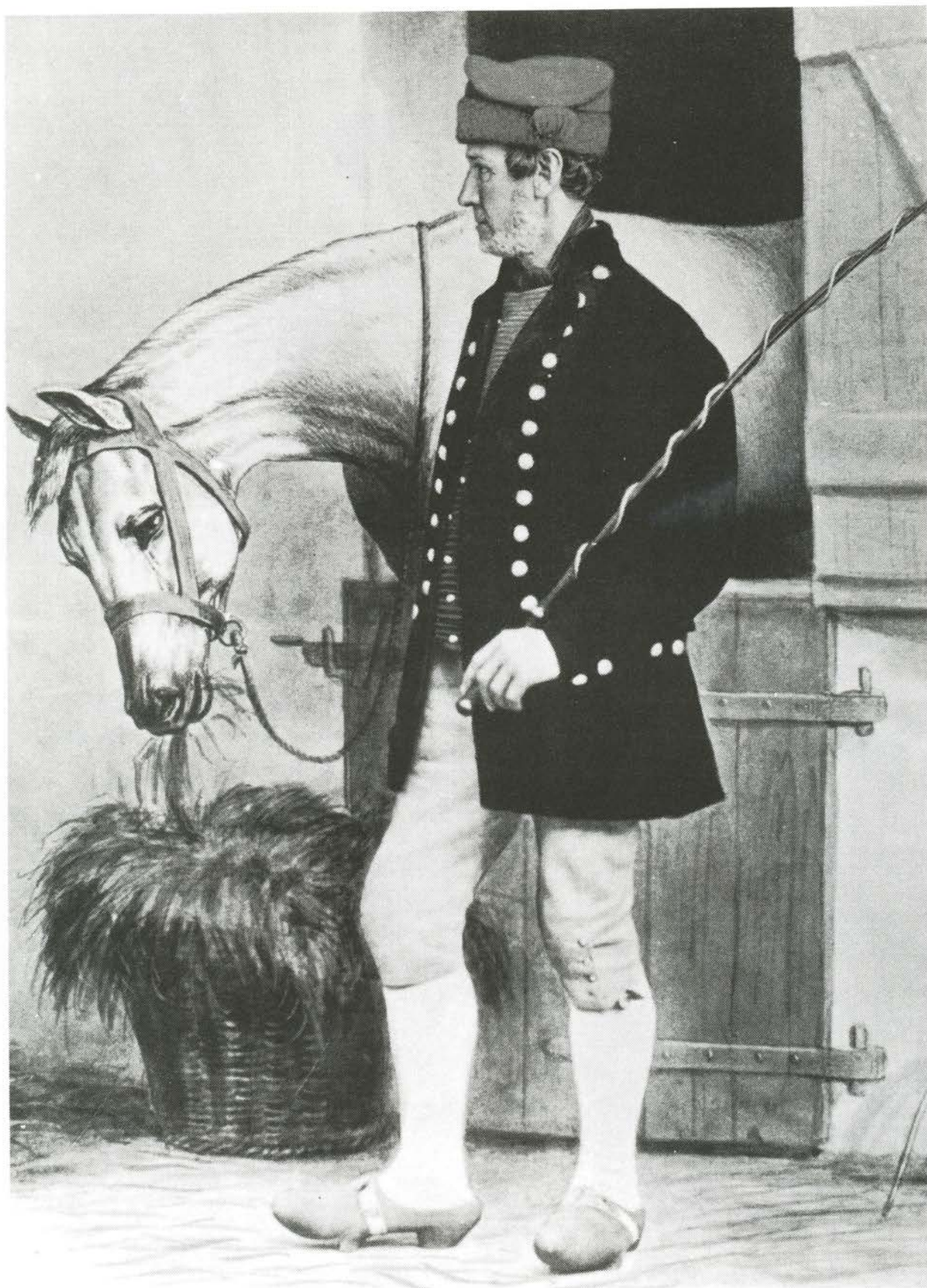

Vi ka' li' at handle

CENTRUM FOTO
Specialforretning i nyt og brugt fotoudstyr

ISTEDGADE 24, 1650 København V. tel 23 61 67

Kone fra Fanø.

REIMANN'S fotoservice

ABEL CATHRINES GADE 25 · 1654 KØBENHAVN V

TLF. (01) 24 62 70 · GIRO 09-11 25 37

Bonde fra Mariagerøen.

KODAK & H-COLOR
DE FORENEDE FOTOLABORATORIER A/S

Bonde fra Årø.

HERBST & PREUSS FOTO

ØSTERBROGADE 64 . 2100 KØBENHAVN Ø . TLF. 01 - 42 71 17

Fiskerpige fra Skovshoved.

KAMERASPECIALISTEN

v/ Ib Helsted Larsen

Frederikssundsvej 136 - 2700 Brønshøj - Telf. (01) 60 63 17 - Giro 5 52 84 37

Bønder fra Ringkøbingegnen.

Spalte — lukkeren

Mangeårigt medlem af vort selskab, H. Tegh er pluselig afgået ved døden. 44 år gammel. Tegh vil længe blive husket, som en meget venlig og imødekommende person - der trods sin svære sygdom altid havde et smil tilovers. Bestyrelsen.

Viggo Rivad har via Claus E. Neble og Flemming Berendt overgivet Danmarks Fotomuseum en serie portrætbilleder af Aage Remfeldt.

Danmarks Tekniske Museum i Helsingør viser i løbet af 1988 en særudstilling i anledning af den store nordiske udstilling i Københavns for 100-år siden. Blandt andet vil man kunne se nogle af de originale billeder optaget af Sophus Juncker Jensen.

Museet for Fotokunst har erhvervet 5 fotografier af den klassiske amerikanske fotograf Imogen Cunningham (1883-1976), doneret af "The Imogen Cunningham Trust".

Lousiana i Humlebæk viser fra den 20. februar - 15. maj 88. "Edvard Munch og fotografiet". En samling spændende fotografier optaget af E.M. fra 1902 til hans død i 1944. Mange af billederne har været forlæg for et senere maleri.

Fra den 14. maj - 3. juli 88, vises en retrospektiv udstilling med Robert Capa (1913-1954). Fotografier fra 1932 til 1954. 154 af Capa's bedste billeder fra hans arbejde som krigsfotograf i fem krige.

Fra den 9. juli - 14. august 88. "Blow Up".

Annonce: 35 mm spillefilm købes - samt til Nettel Deck Rollo 1919, optik Tessar linse 4,5/180 mm. Telefon 05 66 13 66.

Annonce: Fotografier fra de 3 vestindiske øer søges af Jørgen O. Bjerregaard evt. til affotografering. 02 97 19 12.

Hr. Toninelli, fotohandler og fotografica samler i byen Malcesine ved Gardasøen - er altid glad for et besøg!

Robert Capa's berømte fotografi fra den spanske borgerkrig. Romeo og Julie paladset i Verona. Louisiana fra 14. maj. F.B

VELKOMMEN TIL 21 NYE MEDLEMMER!

Knud Nielsen
Odensevej 143
5500 Middelfart.

Køfi
Tårnvej 289
2610 Rødovre.

Sven Tuxen
Vester Voldgade 14
1552 København V.

Jan Thygesen
Priorensvej 1
5600 Fåborg.

Anders Bodelsen
Christiansholms
Parkvej 12
2930 Klampenborg.

Ilford a/s
Gadelandet 18
2700 Brønshøj.
Bico
Produktionsvej 23.A.
2600 Glostrup.

Stereoklubben af 1908
Parkgade 4
6440 Augustenborg.

Tekniske Museet
Box 406. 20 124
Malmö- Sverige.
Att: Anna Bieber.

Kurt Lundell
Yllebergsgata 9
S-54 144 Skövde
Sverige.
Poul Erik Buch
Valdemarsgade 67
1502 København V.

Morten Jensen
Allegade 27.2
2000 København F.

Kurt Peters
Duevej 110
2000 København F.

Erich Kirschner
Parkgade 4
6440 Augustenborg.

Sakariasen Petersen-
Bach
Enebærvej 5
8850 Bjerringbro.

Frits Olav Munk
Gyvelvej 17
6740 Bramming.
Tage Ludvigsen
Valdemarsgade 11
4200 Slagelse.

Niels Harvey Hansen
Kløvervej 20. Egeris
6920 Videbæk.

Keld Aakjær Nielsen
Poppelvang 24. Brej-
ning
7080 Børkop.

Freddy Larsen
Andrupvænget 35
5270 Odense N.

Leif Berendt
Odins Plads 7
3650 Ølstykke.

Med venlig hilsen

PHOTOGRAFICA

Skindergade 41 · Tlf. 01 - 12 62 52